БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 142
27 АВГУСТ
ЖУМА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Илмий-атеистик пропагандани кучайтирайлик

Коммунистик партия совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашни ўзининг муқаддас бурчларидан бири деб билади. Чунки меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбияламасдан туриб, уларни эскилик сарқитларидан, капитализмнинг жирканч доғларидан холос қилмасдан туриб коммунистик жамият қурилишини муваффақият блан амалга ошириш мумкин эмас. Шунинг учун ҳам бизнинг жонажон Коммунистик партиямиз меҳнаткашларнинг моддий ва маданий ҳаёти даражасини систематик равишда ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш блан бирга, совет кишиларини эскилик сарқитларидан, айниқса диний сарқитлардан бутунлай холос қилиш учун кураш олиб боради.

Мамлакатимизда социализм ғалабаси ва коммунизм қурилишидаги муваффақиятлар негизида янги совет кишисининг юксак аҳлоқий фазилатлари юзага келди. Коммунизм ҳаётимизга тобора кўпроқ кириб бормоқда. Иқтисодий ҳаётимиздаги гигант ўзгаришлар ма'навий ҳаётимизда ҳам ўзгаришлар бўлишига олиб бормоқда.

Мамлакатимиз иқтисодий ва сиёсий ҳаётида юз берган туб социал ўзгаришларга қарамасдан, ба'зибир кишилар онгида капитализм сарқитлари ҳалигача сақланиб келмоқда, бунга мутлақо чидаш мумкин эмас. Айрим қолоқ кишилар борки, ҳали улар хусусий мулкчилик психологияси ва хулқ-одатининг сарқитларидан бутунлай халос бўлаолмаганлар.

Турмушимизда учраб турадиган: социалистик мулкни талон-тарож қилиш, ижтимоий меҳнатдан қочиш, ўз шахсий манфаатларини давлат, халқ манфаатларидан юқори қўйиш, бюрократизм ва сансалорчиликка йўл қўйиш, миллатчилик қилиш, ичкиликбозликка берилиш, хотин-қизларга нисбатан бой-феодальларча муносабатда бўлиш, диний э'тиқодларга берилиш, безорилик ва ўғрилик қилиш каби бизнинг жамиятимизга ёт бўлган кайфиятлар борки, улар коммунизм сари олға ҳаракат қилишимизга ҳалақит бермоқда. Бу сарқитлар орасида дин сарқитлари айниқса яшовчандир.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси эксплуатация кишанларини бутунлай парчалаб ташлаш блан дин ва унинг реакцион урф-одатларининг илдизларини ҳам барбод этди. Мамлакатимизда халқлар дўстлиги мустаҳкамланди ва у социалистик тузумнинг қудратли куч манба'ларидан бирига айланди, СССР халқларининг ма'навий-сиёсий бирлиги вужудга келди. Узоқ асрлар давомида эксплуатация ва ислом дини ҳамда унинг реакцион урф-одатлари исканжасида эзилиб келган ўзбек халқининг моддий ва маданий ҳаётида ҳам Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси натижасида жуда катта революцион ўзгаришлар юз берди. Аммо шунга қарамасдан социалистик жамиятимизнинг олға томон ривожланишига ҳалал бераётган эскиликнинг энг ярамас сарқити — дин ва унинг реакцион урф-одатлари айрим кишиларимиз орасида ҳалигача давом этиб келмоқда. Бундай эскилик сарқитларининг давом этишига сабаб, аввало, кишиларнинг онги уларнинг иқтисодий ҳаётидан орқада қолишида, иккинчидан, бизнинг мамлакатимиз капиталистик қуршов шароитида яшаб турганлигидадир.

Диний маросимларга риоя қилиш — номоз ўқиш, рўза тутиш, «азизлар»га сиғиниш каби чиркин сарқитларга қарши меҳнаткашлар орасида чуқур нафрат туйғусини қўзғотмоқ зарур. Аммо шуни ҳам унутмаслик кераккиn, динга қарши олиб бориладиган илмий-атеистик пропаганда мавсумий иш бўлиб қолмаслиги керак. Илмий-атеистик пропаганда партия, комсомол, касаба союз ва бошқа ташкилотларнинг доимий олиб борадиган иши бўлиши керак.

Ба'зибир партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари бизда виждон эркинлиги бор, демак, динга қарши кураш олиб боришнинг ҳожати йўқ, деган хато фикрга йўл қўймоқдалар. Бизда виждон эркинлиги бор. Аммо шу блан бирга бизда ҳарбир совет кишисининг динга қарши эркин пропаганда олиб бориш ҳуқуқи ҳам мавжуд.

Тошкент шаҳри ва областидаги айрим партия, комсомол, касаба союз, совет ҳамда бошқа жамоат ташкилотлари сўнгги вақтларда илмий-аетистик пропаганда ишларини бирмунча бўшаштириб юбордилар. Натижада ба'зибир кишилар орасида ва айниқса қишлоқ аҳолиси ўртасида диний урф-одатларга берилиш ҳоллари тез-тез учраб туради. Раҳбарлик вазифалардаги айрим ўртоқларнинг дин сарқитларидан ҳали ҳам узил-кесил холос бўлмаганликлари айниқса чидаб бўлмайдиган ҳолдир. Масалан, яқинда бўлиб ўтган «қурбон ҳайит» кунларида Олмалиқ шаҳар почтасининг бошлиғи ўртоқ Йўлдошев тўрт кун давомида ишга чиқмаган. Шу шаҳар босмахонасининг мудири ўртоқ Абдуллаев ҳам «ҳайит» қилган. Интеллигенциямизнинг айрим қолоқ вакиллари ва ҳатто олий ўқув юртларининг айрим студентлари орасида ҳам диний урф-одатларга берилиш ҳоллари учрайди. Бу аҳвол шуни кўрсатадики, шаҳар ва областьдаги айрим партия, совет, комсомол ташкилотлари динга қарши узлуксиз равишда илмий-атеистик пропагнда олиб боришни унутмоқдалар.

Сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг область бўлими ҳам илмий-атеистик пропагандани сусайтириб юборган. Районларда ўқилган лекциялар орасида илмий-аетистик темалардаги лекциялар онда-сонда учрайди. Қуйичирчиқ районида шу йил бошидан бери ўқилган 29 лекциядан фақат 2 таси илмий-атеистик темада бўлган. Оҳангарон районида ўқилган 43 лекциянинг бирортаси ҳам илмий атеистик темада эмас. Илмий-атеистик темаларда ўқилаётган лекцияларнинг савияси талабга етарли жавоб бераолмаётир.

Областьдаги район газеталари, йирик корхоналарнинг кўп тиражли газеталари илмий-атеистик пропаганда олиб боришда ташаббускор бўлиш ўрнига, аксинча, бу масалани айрим ҳолларда унутиб юбормоқдалар.

Идеология ишига етарли баҳо бермасликка тезда хотима бериш ва бу ишнинг энг муҳим қисми бўлган илмий-атеистик пропаганда ишларини тубдан яхшилаш барча партия ташкилотларининг муҳим ва актуал вазифасидир.

Дин сарқитларига қарши курашнинг энг асосий методи — кенг меҳнаткашлар оммаси орасида КПСС тарихи, сиёсий-иқтисод, марксистик философик ва тарихий материализм, илмий материалистик дун'ёқараш ва табиёт билимларини кенг пропаганда қилишни тўғри ва мунтасил йўлга қўйишдир. Бу ишда идеологик тарбиялашнинг сиёсий агитация, матбуот, радио, адабиёт, сан'ат ва шу каби барча воситаларидан кенг фойдаланиш зарур.

Илмий-атеистик темаларда ўқиладиган лекцияларнинг тематикасига алоҳида э'тибор бериш керак. Кўргазмали қуроллар, фотоплакатлар, кино-журналлардан кенг фойдаланиш зарур. Динга қарши олиб бориладиган курашда бадиий адабиёт катта роль ўйнайди. Пропагандист ва агитаторлар отоқли рус ёзувчилари ва шоирлари Маяковский, Горький, ўзбек халқининг демократ шоири Муқимий, ўзбек совет адабиётининг асосчилари Ҳ. Ҳакимзода, С. Айний ва ҳозирги совет ёзувчилари ва шоирларининг динга қарши ёзилган асарларидан фойдаланишлари керак.

Дин сарқитларига қарши олиб бориладиган курашга кенг оммани жалб этиш, бу курашда меҳнаткашлар ташаббускорлигидан ҳартарафлама фойдаланиш жуда муҳимдир. Комсомол, касаба союз ташкилотлари, маданий-оқартув муассасалари, завод, фабрика комитетлари, местокомлар, пионер ташкилотлари, ота-оналар комитетлари бу муҳим ишга актив жалб этилмоғи керак.

Партия ташкилотлари илмий-атеистик пропаганда соҳасида олиб борилаётган ишда юзакичиликка бутунлай хотима беришлари, унинг юқори сиёсий савияда бўлишини та'минлашлари, пропаганда ишларини шу куннинг юксак талаблари даражасига кўтаришлари зарур.

Илмий-атеистик пропаганда ишларини ҳартомонлама кенгайтириш, эскилик сарқитларига қарши курашни кучайтириб юбориш, меҳнаткашларни коммунизм руҳида тарбиялаш — партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ С. В. НОСОВНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ С. В. Носовнинг туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати блан ва унинг революцион ҳаракатда актив иштирок этганлигини та'кидлаб, ўртоқ **Степан Васильевич Носов Меҳнат Қизил Байроқ** ордени блан мукофотлансин.

СССР Олий Советн Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Советн Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 йил, 25 август.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ГУЛИСТОН РАЙОНИДАГИ МОЛОТОВ НОМЛИ ҚОЛХОЗДА ПАХТАНИ МАШИНА БЛАН ТЕРИШ ПЛАНИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қилди**:

1. Тошкент область Гулистон районидаги Молотов номли колхознинг планда белгиланган 400 гектар ўрнига 800 гектар ердаги пахтани машина блан териб олиш тўғрисида истак билдириб кўрсатган ташаббуси мақуллансин.

2. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Тошкент область Ижроия комитетига қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин:

а) ушбу қарорнинг биринчи моддасига мувофиқ Гулистон районидаги Молотов номли колхозда пахтани машина блан териш планининг оширилганлигини э'тиборга олиб, шу райондаги 2-нчи МТС бўйича СХМ—48 М маркали пахта териш машиналари ва УПХ—1,5 маркали кўсак чувиш машиналари сонини кўпайтириш кўзда тутилсин.

б) МТСдан Молотов номли колхозга мутахассислар юборилиб, пахтаси машинада териладиган қўшимча участкалар ажратиш ва йиғим-теримда ишлатиладиган техникани тайёрлашга ёрдам кўрсатилсин.

3 «Ўзбекбирлашув» (ўртоқ Биков)га сентябрь ойида келадиган автомашиналардан бирини энг олдин Молотов номли колхозга сотиш мажбурияти юклансин.

Илғорларга кўчма Қизил байроқ берилди

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитети картошка, полиз ва сабзавот экинлари парвариши юзасидан районлар ва колхозлар ўртасида социалистик мусобақа шартларининг 10 августдан 20 августгача бўлган якунини, шунингдек давлат мажбурияти, давлатга маҳсулот сотиш ва колхоз савдосини уюштириш планларининг бажарилишини текшириб чиқиб **қарор қиладилар**:

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи экинларни парвариш қилишда яхши натижаларга эришганлиги учун **Тошкент** районига (район ижроия комитетининг раиси **Носиров**, район партия комитетининг секретари **Исамухамедов**, МТС директорлари **Саруханова** ва **Тўрахонов**, бош агрономлари **Коноплев** ва **Тонров** ўртоқлар) га берилсин.

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитетининг кўчма Қизил байроғи қуйидаги колхозларга:

Калинин районидаги Генерал **Раҳимов** номли колхозга (колхоз раиси **Ма'муров**, партия ташкилотининг секретари **Азизов**, давлат агрономи **Қосимов** ўртоқлар) берилсин. Кўчма Қизил байроқ шу райондаги Ворошилов номли колхоздан олиб берилсин.

Тошкент раойнидаги **«Ёш ленинчи»** колхозига (колхоз раиси **Ғойибназаров**, партия ташкилотининг секретари **Ашуров**, давлат агрономи **И. Кочединов**) берилсин. Кўчма Қизил байроқ шу районнинг Эркин қишлоқ оcветидаги Сталин номли колхоздан олиб берилсин.

Область ижроия комитети ва Ўзбекистон КП область комитети кўчма Қизил байроғи Қорасув районидаги **Жданов** номли колхоз (колхоз раиси **Камолов**, партия ташкилотининг секретари **Алиметова**, давлат агрономи **Муҳиддинов**)да қолдирилсин.

ШАХТЁРЛАР ШАҲРИДА

«Ўзбекуголь» трестининг коллективи шахтёрлар кунини 8 ойлик планни муддатидан илгари бажариш, пландан ташқари бирнеча минг тонна кўмир бериш блан нишонлаймиз, деган шиор остида ишлаётган бўлсалар, транспортчилар 2500 тонна кўмир ортилган оғир вазнли маршрутлар жўнатиш учун курашмоқдалар. Қурувчилар эса байрам олдида кўчаларни электрлаштириш ва асфальтлаш ишларини тугаллаш учун ғайратларига ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

Кон устини очиш разрези коллективи мусобақада олдинда бормоқда. Разрез ишчилари 18 август куни бутун трест корхоналари орасида биринчи бўлиб 8 ойлик планни бажаришга муваффоқ бўлдилар.

Кўмир разрезининг «Уралец — 582» экскаваторида ишлаётган экскаваторчилари унумли меҳнат қилмоқдалар. Экскаватор машинисти Одил Абляметов 21 июльда нормадаги 820 ўрнига 2442 тонна кўмир ортиб, бутун ҳавза бўйича рекорд қўйди. Отоқли экскаваторчи, Тошкент область Советининг депутати Хўжа Алиқулов, унинг сменадоши Михаил Султонбековлар ҳам сменада 1500—1700 тоннадан кўмир ортмоқдалар.

9-нчи шахта коллективи шахтерлар байрамини янги — 132-нчи лавани ишга тушириш блан нишонлаш учун курашмоқда.

Оҳангарон кончилари шахтёрлар Кунини Ўзбекистон ва Ўрта Осиё республикалари саноат корхоналарига пландан ташқари ўнлаб эшелон кўмир жўнатиш блан нишонлайдилар. Бу эса ўзбек кончиларининг жонажон Ватанга муносиб меҳнат совғаси бўлади.

С. ШАМСИЕВА.

* * *

Оҳангорон кончилари шу кунларда республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги исте'молчиларга, саноат корхоналарига ҳарқачонгидан ҳам кўпроқ ёқилғи етказиб бериш иштиёқи блан яшамоқдалар.

Партия ва ҳукуматимиз ватанпарвар кончиларнинг фидокорона меҳнатларини тақдирлаб, уларнинг маданий дам олишлари учун қулай шароитларни вужудга келтирмоқдалар. Шаҳарда шахтёрлар учун янги-янги уй-жой, клуб, мактаб ва бошқа кўплаб маданий-маиший муассаса бинолари қад кўтармоқда. Оҳангарон қурилиш бошқармаси бинокорлари шахтёрлар Куни шарафига 80 хоналик уй-жой, битта 10 йиллик мактаб, касалхона ва маданият саройи биноларини қуриб тайёрладилар. Бу бинолар мукаммал жиҳозланди ва фойдаланишга топширилди. Ҳозир шаҳарда 2 та касалхона, битта туғриқхона, бирнеча поликлиника ва амбулаториялар шахтёрларга хизмат қилмоқда. Бундан ташқари шахталарда 9 та медицина пунктлари ишлаб турибди. Ҳозир шаҳарда 3 кинотеатр «Шахтёр», «Бинокор» клублари ва шаҳар кутубхонаси кончиларга яхши маданий хизмат кўрсатмоқда. 9-нчи шахта, кўмир разрези, кон устини очиш разрези ва бошқа кўпгина корхоналардаги кутубхоналар меҳнаткашларга яхши хизмат қилмоқда. Кончилар ўртасида тез-тез лекциялар ўтказиб турилмоқда. Июль, август ойларида 200 дан ортиқ лекция ўқилди.

7 ой ичида 400 дан ортиқ шахтёр мамлакатимизнинг Сочи, Кисловодск, Пятигорск каби энг яхши курорт ва дам олиш уйларида хордиқ чиқариб қайтдилар. Шу кунларда Фахрий шахтёр Богомоз, Алиев ўртоқлар Сочида, Мустафаев ва Марков ўртоқлар Кисловодскда ва бошқа курортларда ҳаммаси бўлиб 60 киши дам олмоқдалар.

Оҳангарон кончилари партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрликларидан бениҳоя мамнун бўлганлари ҳолда Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигини муносиб совғалар блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора қизитмоқдалар.

М. РАХИМОВ.

Областимизда

Тошкент подшипник-ремонт заводининг пардозловчиси комсомол а'зоси З. Каримова Ўзбекистон 30 йиллиги юбилейи шарафига фидокорона меҳнат қилиб, смена топшириғини 150 процентдан адо этмоқда. **Суратда: З. Каримова** иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

ЗАВОД ИХТИРО'ЧИЛАРИ

Ворошилов номидаги «Ташсельмаш» заводининг рационализаторлари маҳсулот таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилашда завод коллективига яқиндан ёрдамлашмоқдалар. Уларнинг ташаббуси блан кўп меҳнат талаб қилувчи иш процесслари ҳамда агрегатлар ва дастгоҳлар ихчамлаштирилиб, меҳнат унумининг оширилиши учун катта имкониятлар яратилмоқда.

Завод рационализаторлари томонидан қилинаётган таклифлар ўз вақтида ишлабчиқаришга жорий қилинаётир. Натижада шу йилнинг ўтган 7 ойи ичида давлатнинг бир миллион сўмга яқин маблағи жамғарилди.

Ишчилар блан ўзаро ҳамкорликда ишлаётган мастер ўртоқ М. М. Кубалов яхши кўрсатгичларга эришмоқда. У, пахта тозалаш машинасининг деталини тайёрлаш процессини ихчамлаштирди. Унинг таклифининг амалга оширилиши заводга 58 минг сўм фойда келтирди.

Шунингдек, В. Қосимов, Г. Ҳамидвалиев ўртоқлар ҳам завод рационализаторлик бюросига бирқанча ихтиро'чилик таклифи топширдилар. Уларнинг ташаббуси блан кўпгина муҳим детальларни тайёрлаш процесси механизация усулига кўчирилди.

З. ОРИПОВ.

ПАХТА ПУНКТИ МАВСУМГА ТАЙЁР

Қуйичирчиқ районидаги «Ўзбекистон бешйиллиги» пахта тайёрлаш пунктининг ишчилари янги пахта ҳосилини қабул қилишга пухта тайёргарлик кўриб, омборлар, торозулар ва лабораторияни тўла-тўкис ремонтдан чиқардилар. Ўтган йилги пахта тўплаш майдончалари бу йил етиштирилаётган мўл хосилни ҳисобга олингани ҳолда, анча кенгайтирилди ва янгидан 2400 квадрат метр майдон ташкил қилинди. Ҳаммаси бўлиб 36 майдонча ва бунтларга ёпиш учун етарли брезентлар тахт қилиб қўйилди.

Д. ТОШХЎЖАЕВ.

РАЙОН МАДАНИЯТ УЙИ МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ДАМ ОЛИШИНИ УЮШТИРМОҚДА

Район маданият уйи Янгийўл 1-нчи МТСининг манзарали ва соя-салқин боғига жойлашган. Партия ва касаба союз ташкилотларининг кўрсатаётган кундалик ёрдами туфайли ана шу маданият уйи механизаторлар ўртасида жуда яхши ишлар олиб бормоқда.

Маданият уйининг бутун фаолиятига 13 кишидан иборат совет раҳбарлик қилмоқда. Совет составида машина-трактор станциясининг кўпгина ходимлари бор. Совет барча ишларни пухта тузилган план асосида олиб бормоқда. Лекторийда ҳар ўн кунда бир марта турли темаларда лекциялар ўқилмоқда, ҳафтада икки марта кинофильм кўрсатилмоқда.

Маданият уйи ҳузурида ташкил этилган 4 та бадиий ҳаваскорлик тўгарагига 100 га яқин киши қатнашмоқда. Булар орасида механизаторлар ва уларнинг оила а'золари ҳам бор. Тўгарак қатнашчилари спектакль ва концертлар тайёрламоқдалар, район колхозлари ва МТСда концертлар бериб, спектакльлар кўрсатмоқдалар.

Маданият уйи ўз агитаторларини далачилик ва трактор бригадаларига тез-тез юбориб турипти.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

МЕТАЛЛУРГЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари Москва областидаги 28 корхона коллективининг ишлабчиқаришда меҳнат унумини максимал даражада ошириш, мавжуд ускуна ва ишлабчиқариш майдонидан рационал фойдаланиш тўғрисидаги ватанпарварлик чақириғига қўшилиб фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Заводда социалистик мусобақани қизитиб юбориш ва илғор иш методларини жорий қилиш натижасида 7 ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш плани оширилиб бажарилди, бирнеча минг тонна қўшимча пўлат ва прокат ишлаб чиқарилди. Шу давр ичида меҳнат унуми 108 процентга ортди. Айниқса қуйиш цехи ишчилари ғайрат блан ишлаб, юқори кўрсатгичларга эришмоқдалар. Цех қуючилари июль ойи ишлабчиқариш топшириғини 124 процентга етказиб адо этдилар. Бу цех коллективи июнь ва июль ойларида пландан ташқари 65 тонна қуйилмалар ишлаб берди. Пўлат қуйилмасининг формаловчиси Н. С. Свиркин каби бирнеча илғор ишчилар ойлик нормаларини 170 процентдан бажараётирлар.

Мартен цехининг ишчилари ҳам кўплаб пўлат эритиш учун илғор иш методларини қўлланиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Цехдаги 1-нчи печьда ишловчи Анвар Тошпўлатов бригадаси тезкорлик методини қўлланиб ишлаши натижасида меҳнат унумини планда белгиланганидан 25 процент оширди.

Республикамиз оғир саноатининг фахри ҳисобланган Бекобод металлургия заводи коллективи меҳнат унумини ошириш ва махсулот сифатини яхшилаш учун ўзаро социалистик мусобақани янада қизитиб, республикамизнинг 30 йиллик юбилейи шарафига пландан ташқари бирнеча минг тонна металл ишлаб бериш мажбуриятини олди. Кўпчилик цехларда бу шарафли мажбуриятни бажариш соҳасида дастлабки ютуқлар қўлга киритилди.

А. ЭҲСОНОВ.

Шу кунларда РСФСРнинг Главснабпрос магазини Ўзбекистон ССРдаги ўрта мактабларга физика, химия ва агробиология кабинетлари учун кўплаб тажриба асбоблари сотмоқда. **Суратда:** Бекобод районидаги Пушкин номли 2-нчи мактабнинг директори Б. Жабборов физика кабинети учун тажриба асбоблари ва приборлар танламоқда.

В. Володин фотоси.

ҚУТУБХОНА ХОДИМЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Тошкентдаги Марказий болалар кутубхонаси ҳузурида область кутубхона ходимларининг 10 кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинар машғулотларига қатнашган 30 га яқин кутубхоначилар «китобларнинг классификацияси», «китоб фондининг учёти», «кутубхона томонидан олиб бориладиган оммавий ишлар», «кутубхона фондини эскириб қолган адабиётлардан тозалаш» каби темаларда ҳаммаси бўлиб 72 соат лекция тингладилар. Лекцияларни А. Навоий номидаги давлат халқ кутубхонасининг тажрибали ходимларидан Челникова ҳамда Рибник ва бошқа ўртоқлар ўқидилар.

Семинар машғулотининг охирги кунида А. Навоий номидаги давлат халқ кутубхонасига экскурсия уюштирилди. Семинар қатнашчилари у ердаги ходимларнинг иш усуллари блан танишиб каталогларни қандай қилиб ташкил қилиш, фотомонтажлар чиқариш, китобхонлар конференциясини уюштиришдаги тажрибаларини ўртоқлашдилар.

ЯНГИ ТЕХНИКАНИНГ ЖОРИЙ ҚИЛИНИШИ

«Электрокабель» заводида янги асбобускуналар жорий қилинмоқда. Олма ота шаҳридаги оғир машинасозлик заводида тайёрланган ва ингичка сим чиқарадиган 2 та янги машинани ўрнатиш ишлари тамомланди. Бу агрегатлар алюмин симларни тайёрлашни анча кўпайтириш имконини беради.

Заводнинг 2-нчи цехига эса 3 та янги машина, прокат цехига автомат ўрнатилди. Автомат ўралган симларни қабул қилиб олади. Натижада шу иш блан банд бўлган 6 ишчи бошқа ишга кўчирилди.

Сўнгги икки ой ичида заводда ўнларча янги машина ўрнатилди. Бу маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин суратда кўпайтириш учун кенг имконият яратди.

МЕҲНАТ УНУМИ ОШМОҚДА

Сирдар'ё районидаги маҳаллий саноат комбинати бирнеча йилдан бери район аҳолисини қурилиш материаллари ва кийим-кечаклар блан та'минлаб келмоқда. Сирдар'ёда қад кўтарган бирнеча кўркам бинолар, мактаблар, клублар, колхоз идоралари, отхона ва молхоналар, пахта пунктлари ҳамда юзлаб янги типдаги уйлар мана шу комбинат ишлаб чиқарган махсулотдан қурилган. Сирдар'ё меҳнаткашлари бу комбинат чеварлари тиккан кийимларни хушбичим ва пухталигидан мамнун.

Промкомбинат коллективи Ўзбекистон ССР 30 йиллиги юбилейи шарафига барча корхоналарда бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, кўплаб юқори сифатли саноат махсулотлари ишлаб чиқариш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқда. Комбинатнинг барча цех ва участкалари ўртасида ўзаро социалистик мусобақа қизитиб юборилган. Цехлараро мусобақада қамишдан қурилиш материаллари ишлаш цехи биринчи ўринда бормоқда. Бу цехда (цех бошлиғи ўртоқ Миллер) меҳнатнинг яхши ташкил қилиниши ва ишчиларнинг жонбозлик блан ишлашлари натижасида ярим йиллик ишлабчиқариш плани 318 процент, июль ойи топшириғи эса 400 процентга етказиб бажарилди. Цехнинг Чернова, Усмонов, Дусенбоев каби илғор ишчилари систематик равишда ўз нормаларини бирнеча ҳисса ошириб адо этмоқдалар.

Ғишт қуйиш ва ғишт пишириш цехлари ҳам умумхалқ мусобақасига ўзларининг муносиб хиссаларини қўшмоқдалар. Улар 7 ой ичида Сирдар'ё ва Верхне-волинск районларидаги қурилишлар учун 1 миллион 200 минг ўрнига 1 миллион 500 минг дона ғишт етказиб бердилар. Пиширилаётган ғиштларнинг сифати анча яхшиланди.

Шунингдек, кийим-кечак тикиш цехининг ишчилари ҳам юқори кўрсатгичларга эришмоқдалар. Ярим йиллик топшириқни 158 процент бажарган бу цех тикувчилари июль ойида янада зўр ғайрат қилиб, ойлик ишлабчиқариш планини 278 процент адо этдилар. Тикувчилардан Боршкова, Файзихонова, Маслов каби ўртоқлар юқори сифатли маҳсулот тайёрлаб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Июль ойи ишлабчиқариш программасини ҳамма кўрсатгичлар бўйича 141 процент адо этган промкомбинат коллективи август ойини бундан ҳам юқори кўрсатгичлар блан якунлаш учун астойдил курашмоқда.

Э. РАҲМОНОВ.

☆ ☆ ☆

ИРРИГАЦИЯ-МЕЛЕОРАЦИЯ ИШЛАРИ ОЙЛИГИ

Кунлик графиклар сўзсиз бажарилсин

Областимизда ирригация-мелиорация ойлиги давом этмоқда. Бу вақт ичида кўкламда ўзлаштирилган ерларнинг суғориш ва мелиорацияси бўйича битмай қолган ишларни тугаллаш, келгуси йилда қишлоқ хўжалик оборотига киритилиши лозим бўлган ерларни ўзлаштириш ишларини бошлаш, янги канал, суғориш ариқларида қурилаётган катта ва кичик иншоотларни битказиш, ниҳоят зовур-коллектор шохобчаларини тозалаш ва чуқурлашдек муҳим вазифа бажарилиши зарур. Ойлик давомида 3 миллион кубометрдан кўпроқ тупроқ ишлари, бирқанча ўн минг кубометр ҳажмдаги бетон ётқизиш, ёғоч иншоотлари қуриш топшириғи бажарилиши керак.

Бирярим миллион кўбометрдан кўпроқ тупроқ ишлари машиналар ёрдами блан адо этилади. Шу блан бирга ойликда бу ишларга 20 мингдан кўпроқ колхозчилар қатнашуви керак.

Асосий ишлар «Далварзин» массивида, Мирзачўл районларида ва Қорасув бош тўғонида олиб борилади. «Далварзин» массиви Мирзачўл районларида иккинчи навбатга киритилган ерлар ўзлаштирилади. Қорасув тўғони битказилиб Чирчиқнинг чап қирғоғидаги районларни сув блан та'минлаш яхшиланади ҳамда янги ерларга сув чиқарилади.

Ирригация-мелиорация ойлигининг муваффақиятли ўтказилиши учун барвақт пухта тайёргарлик кўриш керак эди. Бунинг учун район партия, совет ташкилотлари, суғориш системалари бошқармалари ихтиёрида етарлик вақт бор эди.Броқ, тайёргарлик етарлик бўлмаганидан ойлик жуда уюшқоқсизлик блан бошланди. Натижада ойликнинг беш куни ўтиб кетган бўлса ҳам ҳали барча об'ектлардаги ишлар тўла ҳажмда кучайтириб юборилмаган, графиклар бажарилмаётир. Масалан, Бекобод массивидаги ишга Ховос районидан келиши керак бўлган ишчи кучининг 60 проценти, Янгийўл районидан 70 проценти, Орджоникидзе районидан 50 процент келган, холос. Мирзачўл, Гулистон, Бўка, Бекобод районларидан Мирзачўлдаги об'ектларга талаб қилинган одамларнинг 50 проценти ҳам борган эмас. Сирдар'ё райони 3670 киши ўрнига 160 киши чиқарган, Оҳангарон райони эса бу ишга ҳечкимни юбормаган. Шунга ўхшаш Қорасув тўғонига Ўртачирчиқ райони 365 ўрнига 144, Ўртасарой райони 365 ўрнига 169, Юқоричирчиқ райони 273 ўрнига атиги 12 киши юборган. Оққўрғон районидан ҳали бир киши ҳам келмаган. Ирригация-мелиарация ойлигини сув хўжалик органлари ҳам шайланиб кутиб олмадилар. Энг йирик об'ектдаги ишни уюштириши лозим бўлган Мирзачўл суғориш системалари бошқармасида (бошлиғи Шмикин) ойликка тайёргарлик ишлари ўзибўларчиликка ташланиб қўйилди. Иш бошлангунча техник материаллар тайёрлангунча моддий-техника воситалари тахт қилинмади. Натижада шибба, замбар каби энг оддий асбобларнинг етишмаслиги ҳам ишнинг боришига ҳалал етказмоқда.

Ишга яхши раҳбарлик қилинмаётганлигидан техник қоидалар бузилаётир. Кўтармаларга қуруқ тупроқ намланмасдан босилаётир, тупроққа ўт-хашаклар аралашиб кетмоқда. Бу ҳолда тупроқ яхши ўрнашмайди, иншоот мустаҳкам бўлмайди.

Ма'лумки, бугун битмай қолган иш эртасига қолса ишни яна кўпайтиради. Шу кунларда график 50 процент ҳам бажарилмаётир. Демак, кундан-кунга ишнинг салмоғи ошмоқда. Бу эса ойликда белгиланган ишларнинг бажарилишини хавф остида қолдираётир.

Шуни унутмаслик керакки, ирригация-мелиорация ойлигида белгиланган ишлар сўзсиз бажарилиши керак. Ҳарбир район, колхоз ўз ҳиссасига тушган ишни тўла адо этиши шарт.

Район партия ва совет ташкилотлари, колхоз правлениелари ирригация-мелиорация ишлари учун талаб қилинган кучни ажратишлари ва уларни тезда иш жойига етказиб беришлари лозим.

Колхоз партия ташкилотлари колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни ҳартарафлама кенгайтиришлари, планни ортиғи блан бажариш учун социалистик мусобақани кучайтириб юборишлари керак. Ирригация-мелиорация ишларига қатнашаётган колхозчиларга моддий-маиший шароит туғдиришга алоҳида э'тибор бериш керак. Колхоз правлениелари, матлубот кооперациялари иш жойининг ўзида иссиқ овқат ташкил қилишлари зарур. Об'ектларда кўчма дўконларнинг ишлаб туриши, колхозчилар ундан зарур нарсаларни доим олабилишлари керак.

Ирригация-мелиорация ойлигини муваффақиятли ўтказиш учун бутун куч ва воситалар сафарбар қилиниб кунлик графиклар сўзсиз бажарилиши лозим.

АГИТАТОР ВА ПРОПАГАНДИСТЛАРГА ЁРДАМ

ДИН—ЎТМИШНИНГ ЭНГ ЗАРАРЛИ САРҚИТИ

Илмий-атеистик пропаганда ишларини олиб боришда бадиий адабиётдан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эгадир. Агитаторлар ўз суҳбатларида классик ёзувчи ва шоирларнинг, совет ёзувчиларининг асарларидан фойдаланиб суҳбат ўтказишлари мақсадга мувофиқдир. Бундан ташқари илмий атеистик пропагандада кўргазмали қуроллардан, фото экспонатлардан, музей материалларидан, илмий оммабоп кинофильмлардан фойдаланиш керак. Бу эса суҳбатни жонли чиқишига, ишонтирарли бўлишига ёрдам беради. Биз газетамизнинг бугунги сонида агитаторларга ёрдам сифатида илмий-атеистик пропаганда олиб борилганда қандай адабиётлардан ва материаллардан фойдаланиш зарурлигини кўрсатдик.

Табиий-илмий билимлар пропагандаси музейида

Динга қарши хилма-хил формаларда доим пропаганда олиб бориш совет кишиларини коммунизмнинг актив ва онгли қурувчилари қилиб тарбиялашда муҳим аҳамиятга эгадир. Диннинг реакцион моҳиятини фош қилиб ташлашда кўргазмали илмий атеистик пропагандa алоҳида ўрин тутади. Бу соҳада республика маданият министрлиги ҳузуридаги табиий-илмий билимлар пропагандаси музейи кўпгина ишлар қилмоқда. 1949 йилда ташкил қилиниб, пойтахтнинг Бешёғоч кўчасидаги катта ва кўркам уйда жойлашган бу музей экспонатларини сўнгги бирярим йил мобайнида 200.000 га яқин киши келиб кўрди.

Сўнгги вақтларда меҳнаткашлар орасида музейнинг шуҳрати янада ошди. Бу тасодифий ҳол эмас. Ташкил қилинган ўндан ортиқ тематик бўлимларда қадим замонларда яшаган инсонларнинг дун'ё ва унинг формалари ҳақидаги ибтидоий тушинчаларидан тортиб, фаннинг энг сўнгги ютуқлари блан қуролланган совет кишиларининг буюк ўзгартирувчи фаолиятигача батафсил ҳикоя қилинади.

Музей экспонатлари блан танишиш «Фан ва дин коинот ҳақида» бўлимидан бошланади. Халқларнинг буюк фарзандлари, машҳур олимлар Николай Коперник, Жордано Бруно, Галилео Галилей, Улуғбекларнинг коинотнинг яратилиши ҳақидаги дин сафсаталарини фош қилиб ташлаб, дун'ёни илмий-материалистик асосда тушунтирганликлари бу бўлимда ёрқин далиллар ёрдами блан баён қилинади. Николай Коперник 1543 йилда олам тўғрисида янги, революцион та'лимотни кўтариб чиқди. У, ер гўё оламда алоҳида ўринни ишғол қилади ва у худонинг алоҳида зўр э'тиборига сазовардир, деган сафсатани фош қилиб ташлаб, дин асосларига қақшатғич зарба беради. Буюк ўзбек астрономи Улуғбек ўзининг ажойиб илмий фаолияти блан кишилар онгини «дун'ёнинг худо томонидан яратилганлиги» ҳақидаги диний сафсатадан озод қилишга зўр ҳисса қўшди. Унинг «Зиғжи Гургони» деб аталган юлдузлар жадвали илгари бўлган барча жадвалларга қараганда анча аниқ бўлиб, ўрта аср олимлари орасида то XVII асргача, я'ни оптик ойналар ва телескоп кашф қилинганга қадар муҳим қўлланма сифатида машҳур эди. Дун'ёни илмий асосда тушинтиришга уринган машҳур олимлар каби ўзбек халқининг буюк фарзанди, ажойиб мутафаккир Улуғбек ҳам реакцион мусулмон руҳонийлари томонидан ваҳшийларча ўлдирилди.

«Ислом динининг синфий моҳияти ва реакцион роли» деб аталган бўлим меҳнаткашларнинг алоҳида қизиқишига сазовар бўлмоқда. Бу бўлимда кўпгина халқларни, шу жумладан ўзбек халқини ҳам асрлар давомида ма'навий асоратда тутиб келган ислом дини эксплуататор синфларга хизмат қилувчи разил қурол эканлиги кўпгина фото-суратлар, диаграммалар блан батафсил баён қилинади. Ислом динининг реакцион синфий моҳиятини чуқур англаб олишда жуда тушунарли ва ифодали қилиб тузулган изоҳлар яхши ёрдам беради. Улардан бирида шундай дейилади: «Бухоро амири ўзини Муҳаммад пайғамбарнинг халифаси деб ҳисоблар эди. У ҳадсиз қуллар ишлатар ва улардан ислом та'лимига амал қилиб, эксплуататорларнинг фармонларини ҳеч сўзсиз бажаришни талаб қилар эди». Экспонатлардан бири учун тузилган қуйидаги изоҳдан ислом дини хотин-қизлар учун ўтакетган ваҳшиёна офат эканлиги равшан бўлади: «эшонлар ўз муридларининг нодонлиги ва диний таассубидан фойдаланиб, уларни ҳархил йўллар блан талардилар. Эшонларга ёши 9 га етган ва ошган қизларнинг келтирилиши алоҳида манзур бўладиган ҳад'я ҳисобланарди».

«Совет ҳокимияти ўзбек хотин-қизларига нима берди?» деган бўлим музейнинг ранг-баранг, ёрқин экспонатларини ўз ичига олади. Бўлим ўтмишда разилона диний та'лимотнинг қурбонлари бўлиб келган ўзбек хотин-қизларининг Улуғ Октябрь революцияси ғалабаси, Коммунистик партия ва совет ҳокимияти амалга оширган буюк ўзгаришлар натижасидагина чинакам бахтиёр ҳаёт йўлига чиққанликлари, социалистик жамиятнинг тенг ҳуқуқли ва ҳурматли граждaнлари бўлиб қолганликлари ҳикоя қилинади.

Музейнинг «Мичуринча агробиология фани методларининг Ўзбекистон сабзавотчилиги ва боғдорчилигида қўлланиши», «Мичуринча агробиология фанининг Ўзбекистон пахтачилигидаги ютуқлари» ва ниҳоят «КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумларининг қарорлари асосида чорвачиликда фан ва практиканинг ютуқлари» каби темалардаги бўлимларда социалистик қишлоқ хўжалигимизни янада кескин равишда юксалтириш вазифаларини бажаришга киришган совет халқининг меҳнат зафарлари акс эттирилган.

«Ватикан — америка—инглиз империализми хизматида» деб аталган бўлимда ҳозирги замон халқаро империалистик гуруҳларнинг диндан ва унга асосланган ваҳшиёна «олий ирқ» назариясидан халқларни қулликка солиш йўлида кенг фойдаланаётганликлари фош қилиб ташланади. Бўлим экспозицияларидан бирига ёзилган изоҳда шундай дейилади».

«Гитлерчилар жаҳонга ҳоким бўлиш ниятларини асослашга уриниб, «олий ирқ», я'ни немисларнинг бошқа ҳамма халқлардан устунлиги тўғрисидаги «ирқий назария»ни илгари сурган эдилар. Ҳозирги вақтда Америка империалистлари худди шундай, «назарияни» илгари сурмоқдалар. Улар ўзларини «соф қонли», «олий ирқ» деб да'во қилмоқдалар».

Ҳозирги кунларда музей илмий ходимлари мавжуд тематик бўлимлардан ташқари бир қатор темаларда янги экспозиция бўлимлари ва кўчма виставкалар ташкил қилиш ишларига киришганлар. Музей коллективи булар блан чекланиб қолмай, махсус план асосида кенг меҳнаткашлар оммаси орасида илмий-атеистик темаларда лекциялар ўқишни янада кенгайтириш тадбирларини белгиламоқдалар.

Илмий ходимлар табиий-илмий билимлар пропагандаси музейини меҳнаткашларни коммунизм руҳида тарбиялашнинг чинакам ўчоғига айлантириш учун қунт блан ишламоқдалар.

Абдулла ҚАҲҲОР.

Б Е М О Р

(Ўтмишдан)

Осмон йироқ, ер қаттиқ.
Мақол.

Сотиболдининг хотини оғриб қолди. Сотиболди касални ўқитди — бўлмади, табибга кўрсатди. Табиб қон олди. Бетобнинг кўзи тиниб, боши айланадиган бўлиб қолди. Бахши ўқиди. Аллақандай бир хотин келиб толнинг хипчини блан савалади, товуқ сўйиб қонлади... Буларнинг ҳаммаси, албатта, пул блан бўлади. Бундай вақтларда йўғон чўзилади, ингичка узилади.

Шаҳарда битта докторхона бор. Бу докторхона тўғрисида Сотиболдининг билгани шу: салқин, тинч паркда, дарахтлар ичига кўмилган баланд ва чиройли оқ имoрат; шиша тутқичли кулранг эшигида қўнғироқ тугмаси бор. Чигитпўчоқ ва кунжара блан совда қиладиган хўжайини Абдуғанибой, омборда қулаб кетган қоплар остида қолиб ўладиган бўлганида бу докторхонага бормай Симга[1] кетган эди. Докторхона деганда Сотиболдининг кўз олдига оқ подшонинг сурати солинган 25 сўмлик пул ва извош келар эди.

Бемор оғирлашди. Сотиболди хўжайинининг олдига арзга борди, аммо бу боришидан мақсади нима эканини аниқ билмас эди. Абдуғанибой унинг сўзини эшитиб кўп афсусланди, қўлидан келса ҳозир унинг хотинини оёққа бостириб беришга тайёр эканини билдирди, кейин сўради:

— Девонаий Баҳоваддинга ҳечнарса кўтардингми? Ғавсула'замга-чи?

Сотиболди кетди. Беморнинг олдидан жилмаслик ва шу блан бирга тирикчилик учун хонаки бир касб қилишга мажбур бўлди — ҳархил саватчалар тўқишни ўрганди. У, эртадан кечгача офтобшувоқда гавронлар ичига кўмилиб сават тўқийди. Тўрт яшар қизчаси қўлига рўмолча олиб, онасининг юзини карахт, хра пашшалардан қўрийди. ба'зан, қўлида рўмолча, мукка тушиб ухлаб қолади. Ҳаммаёқ жим. Фақат пашша ғинғиллайди, бемор инқиллайди. Ҳар замон яқин-йироқдан гадой товуши эшитилади: «Ҳей дўст, шайдулло баноми олло, садақа радди бало, бақавли расули худо...»

Бир кечаси бемор жуда азоб тортди. У ҳар инграганда Сотиболди, чаккасига буров солинган кишидай, талвасага тушар эди. Қўшниси — бир кампирни чақирди. Кампир беморнинг тўзиган сочларини тузатди, уёқ-буёғини силади, сўнгра... ўтириб йиғлади.

— Бегуноҳ гўдакнинг саҳарда қилган дуоси ижобат бўлади; уйғотинг қизингизни! — деди.

Бола анчагина уйқи ғашлиги блан йиғлади, кейин, отасининг ғазабидан, онасининг аҳволидан қўрқиб, кампир ўргатганча дуо қилди:

— Худоё аямди дайдига даво бейгин...

Бемор кундан-кун оғирлашиб, охири ўсал бўлди. «Кўнгилга армон бўлмасин» деб «чилёсин» ҳам қилдиришга тўғри келди. Сотиболди тўқиган саватчаларини улгуржи оладиган боққолдан 20 танга қарз кўтарди. Чилёсиндан бемор тетик чиққандай бўлди; шу кечаси ҳатто кўзини очиб, қизчасини ёнига тортди ва пичирлади:

— Худо қизимнинг саҳарлари қилган дуосини даргоҳига қабул қилди. Дадаси, энди тузукман, қизимни саҳарлари уйғотманг.

Яна кўзини юмди. Шу юмганича қайтиб очмади — саҳарга бориб узилди. Сотиболди қизчасини ўлик ёнидан олиб, бошқа ёққа ётқизаётганда қизча уйғонди ва кўзини очмасдан одатдагича дуо қилди:

— Худоё аямди дайдига даво бейгин...

[1]—Сим — ҳозирги Фарғона шаҳри.

ИЛМИЙ-АТЕИСТИК ТЕМАДА УТКАЗИЛАДИГАН СУҲБАТЛАРНИНГ ТАХМИНИЙ ТЕМАТИКАСИ

1. Диннинг келиб чиқиши ва реакцион моҳияти тўғрисида марксизм-ленинизм.
2. Ислом динининг реакцион моҳияти тўғрисида.
3. Фан ва Дин.
4. Қурбон хайитининг реакцион моҳияти.
5. Рўза киши соғлиғининг душманидир.
6. Капитализмнинг кишилар онгидаги сарқитлари ва унга қарши кураш.
7. Паранжи — хотин-қизлар озодлигининг душманидир.
8. Оламнинг тузилиши тўғрисида фан ва дин.
9. Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши.
10. Бошқа планеталарда ҳам ҳаёт борми?
11. Дун'ёнинг боши бўлганми ва охири бўладими?
12. Об-ҳавони бошқариб бўладими?

☆

Ғафур ҒУЛОМ.

Рўза тутманглар

**Юлдузлар сирин билмоқлик учун,
Миллион йил телмурди кўкка
одамзод.
Одам — одамликни эгаллай олгач,
Бир этак юлдузни тўкди коинот.**

**Мабода куёшга чиқолса киши —
Ер ёруғ юлдузлар ичра биридир.
Биз ахир ер ўғли, ерда яшаймиз,
Одамзод билмаган қайси сиридир?**

**Ёддош китоб каби уни биламиз,
Урал тоғларининг бағри ошкор.
Океанлар кафтимиз узра титраган,
Бир қатра симобча топсам э'тибор.**

**Яшашга интилиш — ақлли одам
Ўғлининг англаши олдида ҳечбир,
Ва ер айланиши узоқ умрда —
Ёзлардир, қишлар, кундуз-ла кечдир.**

**Ўз-ўзни англамоқ қадим йўлида
Кўп карра адашди тинмағур инсон.
Бу йўлда раҳнамо бўлаолмади,
На забур, на таврот, на инжил,
қур'он.**

**Барнси, тизза чўк, бўйин эг, деди,
Барнси шу меҳнат нонингга шерик,
Жаннати, дўзахи, худоси, бари,
Ма'носиз ғулдираш, аҳмоқ қекирик.**

**Бизнинг ақлларга баравар эмас,
Исо э'тиқоди, Мусо та'лими,
Бизнинг ишончларга тенглашаолмас,
Буддо, Конфуци-ю, Муҳаммад дини.**

**Рўзани тутманглар, чунки Муҳаммад
Араб саҳросида оч қолган киши,
Онгли, тўқ, фаровон ўзбек халқининг
Муҳаммад дини-ла қанчалик иши.**

**Фирдавсий айтгандай: «туя сути-ла,
Юмрон қозиққа ҳам тўймаган араб»
Беш минг йил тарихли ўзбек, тожикни
Асрлар орқага судрашга сабаб.**

**Бас энди кифоя, шайхлар, муллалар,
Оталар қабридан ўғирловчи шам',
Қутайба давридан то ҳанузгача,
Ҳамма макрингизни қилиб кўрсак
жам.**

**Ҳорун-ма'мунларга берилган бизнинг
Қон-меҳнат теримиз баҳоси хирож,
Қўяолур эди ҳарбир ўзбекнинг
Ҳорун-ма'мунлардек ўз бошига тож.**

**Бир минг йилдан буён миллионлаб
тева,
Бизнинг садақани таший олмайди.
Шуниси қизиқки, тўймағур Макка
Қўли бор — баданин қаший олмайди.**

* * *

**Ше'римни Ильичнинг сўнмас
чироғи,
Атом нурларида ёзмоқда эдим,
Атрофимни ўраб ўғил, қизларим,
— Отам не ёзур, — деб турар эди
жим.**

**Асрий ёлғонларнинг сирини очиб,
Макрлар китобин ҳарким қилса фош,
Насллар зеҳнига очиқ қўл блан
Моддий мазмунини сингдирар қуёш.**

1949.

МУҚИМИЙ.

А В Л И Ё

**Бошларида шапка гоҳи, гоҳ дастор
авлиё,
Қўлларида субҳаю бўйнида зиннор
авлиё.
«Тавба» денг охир замона чиқса бу
янглиғ чибок,
Ҳар (хотинга) ошиқу ҳар (қизга)
хуштор авлиё...
Шул эрур кашфу каромотики бўйлаб
субҳу шом,
Чиқса ҳар ердин бир ис ҳозир
хабардор авлиё.
Доимо бепарда сўз халқ ичра айтур
бенбо,
Бўлмагай деб қўрқаман ногоҳ сангсор
авлиё.
Тоза илкини ювиб, ейдур ҳалол англаб
гумон,
Учраса ҳар ердаким макруҳи мурдор
авлиё.
Гар муқаллид бўлса пўстун бирла
тоқат қилмасанг,
Муз қизиқликлар, ёғар тақлидидин
қор авлиё.
(Гавдасидин) йўқ бўлак оғирлиги
дун'ёда ҳеч,
Охират сори сафар қилса, сабукбор
авлиё...
Филҳақиқат бўлма ғафлатдин
бадандеша, Муқим,
Баски шуҳрат топти расволикда
бис'ёр авлиё.**

Ҳимиклар учун лекциялар

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг Чирчиқ бўлими лекторлари шаҳар аҳолиси ва саноат корхоналари ишчилари ўртасида илмий-атеистик темаларда лекция ўқишни кун сайин кучайтирмоқдалар.

Кейинги ойлар ичида шаҳар аҳолиси ўртасида илмий-атеистик темаларда ўнларча лекция ўқилди. Шунингдек завод, фабрика партия ташкилотининг агитаторлари ишчиларга диннинг реакцион моҳияти ҳақида суҳбат ва тушинтириш ишларини олиб бормоқдалар.

Жамият а'зоси ўртоқ Беленец «Средазхиммаш» заводи кенг исте'мол моллар ишлабчиқариш цехи коллективида «Кишилар онгидаги эскилик сарқитлари», «Марксизм ва дин» деган темаларда лекция ўқиб берди. Ўртоқ Беленец динга берилиб, рўза тутиш блан ўз соғлиқларига зарар етказувчи кишиларни мисолга кўрсатиб гапирди.

Чирчиқ химикларининг маданият ва истироҳат боғидаги ёзлик кино-театри биносида, Сталин номли электрохимия комбинати директорининг ўринбосари ўртоқ Шчербаковнинг «Диний маросимларнинг келиб чиқиши» темасида ўқиган лекциясига шаҳар аҳолисидан 800 га яқин киши қатнашди.

Лекцияга қатнашган кишиларга илмий-оммабоп кинофильм кўрсатилди.

О. ЛЕВАК.

Ўзбек халқининг севимли шоири Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий дин ва жаҳолат душмани эди. У ўз асарларида ислом динини қурол қилиб меҳнаткаш халқни эзувчи ва таловчи руҳонийларни аёвсиз фош қилди. Ҳамза томонидан фош этилган дин аҳллари ма'рифат куйчиси, революционер шоирни ваҳшийларча ўлдирдилар.

Расмни Ўзбекистон ССР халқ рассоми В. Уфимцев ва рассом В. Размаховлар ишлаган.

Қ. Яшин, А. Умарий.

„Ҳ А М З А"

(пьесадан парча)

Саҳна қоронғилашади. Воқна бир тор кўчада давом этади.

А Л И Ж О Н

Тош отма, йиртқичлар!
Ҳамзага тегма!

Т О В У Ш

Оғзингни юм!!

О Л Л О Қ У Л

Бўрилар, лекин унутма.
Жавоб берасанлар бу қилмишларингига!

А К Б А Р Х Ў Ж А

Гуноҳкор, мозорга йиқил.

Ш А Й Х

Алининг руҳига сиғин, тавба қил!

Ҳ А М З А

Эй ифлос, маккор шайх, чекил шарманда!
Шуни бил, номус бор, ҳаё бор менда!
Онглаким, на думлар, шохлар, тумор-
лар,
На чиркин дарахтлар, заҳарли морлар,
На жоду на сиҳр, на да хурофот,
На шайтон, олвости ва на филсирот
Қўрқитар, юрагин оташ Ҳамзани.

Шайх одамлари Ҳамза, Алижон ва Оллоқулларни урадилар.

Ҳ О С И Я Т

Оппоқ сочларимга шафқат қилингиз.

К А Р И М Қ О Р И

Кампир, қоч!

Ҳ О С И Я Т

Биргина боламдан жудо этмангиз.

Ҳ А М З А (қақшаб)

Етар, сиз чин она бўлсангиз агар,
Ялинманг — итларга, онажон, етар!

Ҳ О С И Я Т

Балонинг ўқига учрагур, жаллод,
Сенга кор этмади бу ёниқ фарёд.
Онангнинг айбини, болам, ўтин қил,
Лекин болажоним, шуни яхши бил:
Ўгирдим — ўгирдим мен булардан
юз.
Шунқорим, лочиним, бирмиз иккимиз.
Тош-бўрон кучаяди.

Ҳ А М З А

Алвидо, бир ўпай келинг онажон,
Хайр эй, Саодат, яша, э замон,
Яша, озод виждон, қуёшли ҳаёт.
Яша, ма'рифат-илм ва сан'ат.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий

БУ КУН 8-НЧИ МАРТ!

Ҳай, ҳай паранжи деган ёт нарса, қўлинг ифлос, ўзбек—хотинларга яқин келма, ўзингни четга торт!

XIII асрдан бери бечора хотинларни нафс амморанг учун ем қилиб келган мулла, бу енглик кафанларни букун бўғчалаб елкангга орт!

Бурнингни ерга қадаб кучан, эшагим, кучан, ҳа-ҳа, дака данг торт...

Э калласи хум, бад нафсига дум, вужуди нахс, қадами шум, йўли йўқ, умиди узуқ, бу кунги чинакам нурлар ҳижолатидан тескари борган бўм!

Турасиздарми юракларингизни қилиб ғум? Халифаларинг, муридларинг, муршидларинг, жаҳаннамга бўл гум!

* * *

Ҳай, бой!
Ичи ғирич-ғирич мой!
Бети довул, бурни сурнай.
Бу кун сандан қимматроқдир бир замбар лой.
Қайлиқ ўйнаб, қиз сотишлар,
Чўри хизматкор тутишлар,
Биров мулкин ғасб этишлар,
Оғиз бурнига уришлар,
Турма, сургунлаш, сўкишлар,
Бу кун сенга кўп қийиндир, аҳволингга вой.

Тур, тур бу суқсурдек малакларга соладиган кинна, суқ ҳасадларингни ўзинг эски тегирмон обжувозларингга олиб бориб ёй!

Бу кун сенга тамоша эмас, кулфат; букундан кейин сенга қабр блан кафан улфат. Я'ни сенинг ишинг тезроқ умр танобин тортиш, халқни талаганларинг гуноҳини елкангга ортиб, ёғоч отни миниб чопиш.

Ана кўрасанми, хотинлар паранжиларин ташлаб озодлик э'лон қилди. Сен шум кўзингни уларга ташлама, ер тўлага кириб ажал шарбатини тот. Виждонингни нафсинг учун сот!

* * *

Ҳа домулла!
Ҳайрат бармоғини тишлаю бир боғ похолга ўхшаган соқолингни тутамла! Саллангни босиброқ кийгил-да, бироз каллани хамла. «Нега хотинлар паранжини ташлайлар» деб хафа бўлсанг, бурнингни тишлаю кўзингни намла!
Паранжини ташлаган хотинларга кўз учи блан қараб уларинг отган тоши блан юрагингни доғла!
Э мутаассиб пес!
Сандалда ўтириб, кўкнорни эз!
Тар'якдан тановул эт-да, кўк чойни дамла!
Охиратга сафар қилиш учун камарни боғла!
Лекин сенга бир насиҳатим бор:
Келтирган паранжи-чимматларингни ўзинг блан бирга олиб кет, у блан қабрингга бориб ет!

* * *

Паранжи ва чиммат!
Тезроқ келган жойингга қайт,
Маккага сафар қил,
Жойингни сақар қил!

1927 йил, 8 март.

Карамат ҳола иқрор бўлди...

Карамат хола сув сепилиб, муздаккина салқин қилинган айвонда тўрт қават кўрпачада қўлидаги оқ рўмол блан елпиниб ўтирар эди. Зериккандан бўлса керак, ҳа деб эснар ва ҳар эснаганида олти-етти марта аста'фурулло деб қўяр эди.

— Ёз мавсуми хўп яхшию, лекин пашша-чивинидан безорман-да. Бу ялмоғизлар дастидан бир нафас оёқ-қўлингни узатиб, ёнбошлай олмасанг. Ергина юткурлар, кўз юмдиргани қўймайди-я, аста'фурулло!

У атрофида ҳечким бўлмасада яна алланималар тўғрисида ўзича куйиниб гапирди ва ўнг томонидаги ёстиққа ёнбошлади. Шу чоқ эшикдан:

— Хола, ҳов Карамат хола, — деган овоз эшитилди. Кампир ўрнидан эриниб-гина турдида:

— Кимсан, келабер, — деди.

Эшикдан қўшниси Холматжоннинг хотини Сарви кириб келди. Карамат хола у блан эринибгина кўришди ва кўрпачага таклиф қилди.

— Холажон, — деб гап бошлади Сарви, — ҳеч ёзлигим йўқ-да. Эртадан бери ўтирган ўрнимдан қимирлай олмайман. Бутун баданим калтаклаб ташлагандай зирқираб оғрийди.

Карамат хола бу сўзларни эшитиб жонланиб қолди.

— Қани, буёққа ўтирчи, рангларинг ҳам анча синиқиб қолипти.

Кампир Сарвининг «кинна солиб қўйинг» деган таклифини кутмасданоқ, ўзи ўрнидан туриб бир товоқ кул, икки тишлам нон, бир сиқим туз ва икки дона пиёз топиб келди.

— Сарвихон, оёғингни узатиб бемалол жойлашиб олчи.

У шу орада қаттиқ бир эснаб қўйди.— Бай-бай, нозик жойидан ушлапти. Қани бисмиллоҳу раҳмонурраҳим, — деб енгларини тирсакларигача шимариб олдида, — мани қўлиммас Бувфотмамнинг қўллари, чиқ, чиқ!...

Хола мазмунига ўзи ҳам тушинмайдиган, аммо бир сўзини ҳам қолдирмай ёдлаб олган сатрларни лабини-лабига тегизмай айта кетди. Кинна орасида тез-тез эснаб қўярди. Хола Сарвини турғизиб, орқасига гоҳ мушти, гоҳ шапалоқ блан қоқди... Сарви эшик, дераза, девор ва ҳовлининг четида ётган ғўлаларни қучоқлаб ҳа деб «оғирлигим сенга, енгиллигинг менга», дерди.

Карамат холанинг ўғлини сўраб келган Комилжон ҳар иккала хотиннинг боядан бери қилаётган ишини кузатиб турган эди. У, ўзини тутолмай қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборди. Сарви «вой ўлмасам», дедию, эшик томонга югурди.

— Холажон, — деди Комил, — ростини айтинг, бу кинна деган нарсани ўзи борми?

— Ҳе, болам, ким билади дейсан, эскилардан қолган гап. Ба'зилар менга кинна кирипти, бир қоқиб-суқиб қўйинг, дейишади. нима қилай, бекор тургандан кўра, бекор ишла дейдилар-ку. Келганларнинг ҳаммаси мени эснаганимдан, кекирганимдан чиндан ҳам кинна кирипти, дейишади. Киннаси нима ўзим ҳам билмайман.

Эртасига Қизил кўприк маҳалласида дув-дув гап тарқалди. «Караматхола кинна — йўқ нарса депти».

И. СУЛАЙМОНОВ.

Илмий-атеистик темаларда суҳбат ўтказганда тубандаги брошюралардан фойдаланиш мумкин

1. **Б. А. Багданов** — Кишилар онгидаги дин сарқитларини йўқотиш тўғрисида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент — 1952 йил.
2. **В. Н. Прокофьев** — Фан блан диннинг келишаолмаслиги. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1953 йил.
3. **В. М. Каганов** — Мичуринча биология фани ва унинг диний сарқитларни бартараф қилишдаги роли. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востоква» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1953 йил.
4. **В. А. Шишков** — Оламнинг тузилиши ҳақида фан ва дин. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1952 йил.
5. **С. Н. Худяков** — Диний хурофатларни бартараф қилиш тўғрисида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1953 йил.
6. **М. С. Плисецкий** — Одам қандай пайдо бўлди ва ривожланди. Ўздавнашр, Тошкент, 1953 йил.
7. **Г. А. Шмидт** — Одамнинг пайдо бўлишида меҳнатнинг роли. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1952 йил.
8. **Е. А. Тучков** — Фаннинг хурофотга қарши кураши. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1952 йил.
9. **П. Полонницкий** — Марксизм-ленинизм дин ҳақида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1952 йил.
10. **А. П. Гагарин** — Диний аҳлоқнинг синфий характери тўғрисида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1951 йил.
11. **Н. М. Сегаль** — Ватикан Америка реакцияси хизматида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти. Тошкент, 1953 йил.
12. **Х. Г. Расулев** — Марксизм-ленинизм дин ва унинг реакцион моҳияти тўғрисида. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент 1952 йил.
13. **М. Х. Алиев** — Рўзанинг келиб чиқиши ва унинг меҳнаткашлар учун зарари, «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» бирлашган нашриёти, Тошкент, 1952 йил.

Ҳарбир туп ғўзада мўл ҳосил тўплаб, уни эрта етилтириб олиш учун курашайлик!

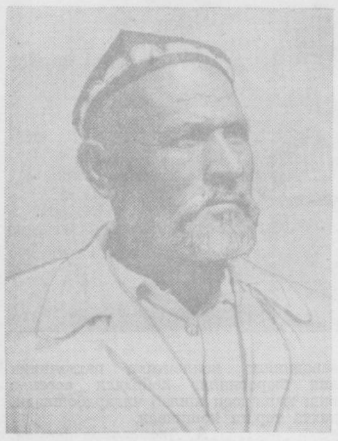

Сирдар'ё районидаги Маленков номли колхознинг ўртоқ Ҳ. Мамадалиев бошлиқ бригадаси ғўза парваришини қизғин давом эттириб, йиғим-теримга ҳам тайёргарлик кўрмоқда. **Суратда:** бригада бошлиғи ўртоқ **Ҳ. Мамадалиев.**

В. Салов фотоси.

Бўка районидаги Каганович номли колхознинг Ражабота Йўлдошев звеносида ҳосил эрта етилаётир. **Суратда:** Кекса пахтакор **Р. Йўлдошев.**

Р. Исаев фотоси.

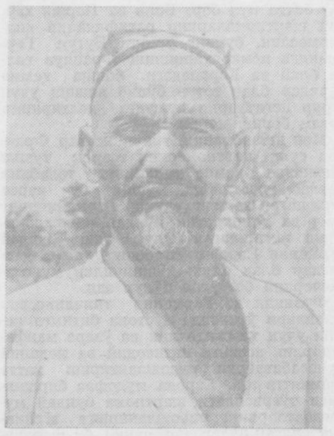

Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхозининг Б. Абдуллаев бошлиқ бригадаси 94 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда. **Суратда:** бригада бошлиғи ўртоқ **Б. Абдуллаев.**

М. Хусанов фотоси.

Сирдар'ё районидаги 2-нчи МТСнинг универсалчиси Б. Бойменов Маленков номли колхозда хизмат қилиб, мўл ҳосил етиштиришда намуна кўрсатаётир. У, мавсумда 1500 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб берди. Ҳозир ўртоқ Бойменов СХМ—48 маркали машинани пахта теришга тайёрламоқда. **Суратда:** ўртоқ **Б. Бойменов.**

В. Салов фотоси.

Сирдар'ёнинг илғор колхозида

Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат» колхозининг а'золари бу йил 630 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

Колхозчилар ғўза парваришини намунали уюштириб, культивация, чопиқ, суғориш, озиқлантириш ишларини ёз бўйи сифатли қилиб бажардилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси Сафар Холматов бригадаси ўтган йили 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 47 центнердан ҳосил олиб, йиллик планни 113 процент бажарган эди. Ҳозир бу бригаданинг ҳар гектар ерида 95 — 100 минг тупдан ғўза ўстирилмоқда. Унинг ҳар тупида 12 — 13 тадан кўсак бор. Бригада а'золари 50—60 тонна маҳаллий ўғит чиқариб, ғўза қаторларига сув блан оқиздилар. Чеканка тамомланиб, суғориш ишлари олиб борилмоқда. Сувчилардан У. Кенкаев, О. Жўраев, С. Нурсаитов ўртоқлар шу бригадада смена блан сув қўйиб, кунлик графикни 1,5—2 ҳисса ошиғи блан бажармоқдалар. Увот, йўл, ўқариқлар тузатилмоқда. Пахта саройи, хирмон, тарозулар ремонт қилиб қўйилди. Шу бригада блан мусобақадош бўлган М. Ғаффоров бошлиқ 4-нчи бригада а'золари ҳам 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнер ўрнига 45 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётирлар. Бригада а'золари кундалик иш нормаларини ошириб бажармоқдалар.

Колхозда оммавий-агитация ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. 9 та янги типдаги дала шийпонлари намунали жиҳозланган. 16 агитатор колхозчилар ўртасида кундалик газета ва журналларни системали равишда ўқиб бермоқдалар. Д. Йўлдошев, З. Худойбердиев, Г. Рихсамбекова, Ж. Мирзақулов каби комсомоллар ўтказаётган суҳбатлар айниқса қизиқарли бўлмоқда.

Пахта теримига ҳам яхши тайёргарлик кўрилаётир. 11 та бригадада дала хирмони ремонт қилинди. 4 та янги пахта саройи қурилмоқда. 30 та янги хирмон тайёрланди. 30 от боқувга қўйилди. Арава ва тарозилар ремонтдан чиқарилган, 5 та янги сушилка қурилаётир.

«Ҳақиқат» колхозининг а'золари мўл ҳосил етиштириш учун ана шундай кураш олиб бормоқдалар. Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева, партия ташкилотининг секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳайдар Жўмабоев, бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сафар Холматов ўртоқлар Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасидан қайтиб келгач, у ерда кўрган ва ўрганган тажрибаларини колхозчиларга сўзлаб бермоқдалар, буларни ҳам шу тажрибалар асосида ишлашга руҳлантираётирлар.

Ш. ТУРДИЕВ.

Бўкада ирригация-мелиорация ишлари қониқарсиз бажарилмоқда

Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришни кўзда тутиб, колхозларда янги суғориш системасини жорий этиш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, экин майдонларини қўриқ ва партов ерлар ҳисобига кенгайтириш, шунингдек деҳқончилик маданиятини юксалтиришга қаратилган қатор тарихий қарорларини амалга оширишда кейинги йилларда Бўка район колхозлари ҳам бирмунча ишларни амалга оширмоқдалар. Сўнгги йиллар ичида район колхозлари зовур ва коллекторлар қазиш орқали ботқоқликларнинг сувини қочириш йўли блан 700 гектарга яқин янги ерлар очиб, уларни экин майдонларига айлантирдилар.

Лекин, умуман олганда районда бу соҳада олиб борилаётган ишни қаноатланурли, деб бўлмайди.

КПСС Марказий Комитети февраль-март Пленумининг қарори э'лон қилиниши блан, бу қарордан илҳомланган Оқтепа қишлоқ советидаги «Ленинизм» колхозининг а'золари районда биринчи бўлиб ажойиб ташаббус бошладилар. Улар 100 гектар ботқоқликни ўзлаштириб, экин майдонларига айлантириш ва 600 гектар ерни сувга сероб қилиб ҳосил миқдорини анча ошириш учун бир қатор тадбирларни амалга оширишда райондаги 2-нчи МТСдан ёрдам сўрадилар. Бунинг учун жам'и бўлиб 11987 кубометр ҳажмдаги ер қазиш ишлари бажарилиши, шу жумладан канавокопатель блан 10 километр масофада 7457 кубометр ҳажмда зовур қазилиши, бульдозер блан 4530 кубометр ҳажмда ер ишлари бажарилиши керак эди. Хўш, колхозчиларнинг бу қимматли ташаббусига МТС раҳбарлари қандай муносабатда бўлдилар, улар колхоз а'золарининг бу ташаббусини қўллаб-қувватладиларми? Йўқ, шундай бўлмади! МТС раҳбарлари (директори ўртоқ Журба) буни э'тибордан четда қолдирдилар. Ёки бу ишларни бажариш учун МТСда ер қазиш машиналари ва тракторлар етишмасмиди? Йўқ, етишарди! Чунки Бўка районидаги 2-нчи МТС давлатдан йилдан-йил кўплаб турли хилдаги ер қазиш машиналари ҳамда қишлоқ хўжалиги машиналари олмоқда. Ҳозир ана шу МТС ҳисобида 4 та бульдозер, 2 та скрепер, 2 та грейдер, 2 та канавокопатель бор. Афсуски, бу машиналардан ўз ўрнида фойдаланилмаётир. Бу соҳада МТС директори ўртоқ Журбадан у-бу нарсани «ўрганса» бўлади. Даставвал шуни айтиш керакки, мавжуд 4 бульдозернинг биттаси талай вақтдан бери бузилиб ётибди. Янгидан олинган 2 та скрепер блан эса шу вақттача ҳаммаси бўлиб атиги 1500 кубометр ҳажмда ер ишлари бажарилган. Мана битта ҳарактерли мисол: Ўртоқ Журбанинг буйруғи блан ер қазиш машиналари учун бириктилган тракторлар шу йил 20 мартгача 2-нчи МТС территориясидан район марказигача автомашиналарни шатакка олиш блан банд бўлган. 20 мартдан бошлаб шу тракторлар колхозларга инвентарьлар ташишга сафарбар этилди. Шундай бўлгач, янги ерларни ўзлаштириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш планларини бажариш ойдан-ойга сурулиб, қолиб кетмоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг янги суғориш системасига ўтиш тўғрисидаги қарори муносабати блан Бўка районидаги 2-нчи МТС зонаси колхозларида 105 минг кубометр ҳажмда тупроқ қазиш ишлари бажарилиши ва 350 гектар ер тайёрланиши керак эди. Кечиктириб бўлмайдиган бу муҳим тадбирнинг «бажарилиши»га қаранг. Шу йил 20 августгача бор-йўғи 31 минг кубометр ҳажмида тупроқ қазилибди, атиги 165 гектар ер тайёрланибди. Бу — планнинг 20 процентинигина ташкил этади.

Ер қазиш машиналаридан фойдаланишда райондаги 1-нчи МТС раҳбарлари (директори ўртоқ Живодеров) ҳам катта хатоликларга йўл қўймоқдалар. Бу МТС зонасида 135 минг кубометр ҳажмда ер қазиш ишлари бажарилиши ва 450 гектар ер тайёрланиши керак эди. Бу ишларнинг планлаштирилганига талайгина вақт бўлди. Шунга қарамай бу план ўтакетган даражада секин бажарилмоқда. Шу йил 20 августгача МТС бўйича ҳаммаси бўлиб 22 минг 794 кубометр ҳажмда тупроқ қазилган ва бор-йўғи 102 гектар ер тайёрланган. Планнинг атиги 18,3 проценти бажарилган, холос. Бу мутлақо чидаб бўлмаслик бир ҳолдир.

Тупроқ қазиш ва ер тайёрлаш ишларининг бундай қониқарсиз ҳолда қолиб келишига МТС раҳбарларининг жуда бепарволик блан иш кўраётганликлари сабаб бўлмоқда. Улар МТСнинг машина паркига мутлақо э'тибор бермай қўйдилар. Уларни керакли запас қисмлар блан та'минлашни пайсалга солмоқдалар. Мисол учун С—80 тракторга бириктилган Д—147 бульдозер тракторнинг фақат блоки йўқлигидан 1952 йилнинг ноябрь оидан бери бекор ётипти. Бу вақт ичида унинг бошқа бирқанча муҳим қисмлари ҳам ҳаркимлар томонидан юлиб-юлқиб кетилди. Натижада бугунги кунда бу трактор ишдан чиққан эмиш-у, уни «списать» қилиш керак эмиш... Мана сизга давлат мулкига нисбатан масулиятсизлик блан қарашнинг бир кўриниши. Ваҳолонки, бу трактор МТСга келтирилгандан буён энди 40 минг кубометр ҳажмдаги ишни бажарган, холос. КМ — 800 маркали канавокопательдан ҳам шу хилда унумсиз фойдаланилмоқда. Бу канавокопатель қандайдир арзимаган кичкина бир детальчанинг етишмаслигидан ўтган йил апрель ойидан бери бекор турипти. Шунингдек мавжуд грейдерлар ҳам тракторлар «йўқ»лигидан талай вақтлардан бери ишлатилмаётир.

Мана шу сабабларга кўра Бўка районида янги суғориш системасига ўтиш, шунингдек янги ерларни ўзлаштириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирлар йилдан-йил бажарилмасдан пландан-планга кўчирилиб, барбод қилинмоқда. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари эса МТС раҳбарларининг бу ҳатти-ҳаракатларини кўра-билатуриб томошабин бўлиб қолмоқдалар. Область қишлоқ хўжалик бошқармасининг раҳбар ходимлари эса бу аянчли аҳволни тезда тузатиш учун зарур тадбирларни амалга оширмаётирлар.

Қ. АҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Калинин номли колхознинг илғор бригадаси

Қодирполвон Хидиров бошлиқ 12-нчи бригада Пискент районидаги Калинин номли колхознинг мўл ҳосилли илғор бригадаларидан ҳисобланади. Бу бригада 80 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда.

Бригада а'золари ғўза парвариши даврида ҳар туп ғўзанинг тез авж олиб ўсишига ва яхши ҳосил тугишига э'тибор қилдилар. Суғориш, чопиқ, культивация ва ўғитлаш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилди. Июль ойи ичида бригададаги ҳар бир колхозчи ўрта ҳисоб блан 60—65 тадан меҳнат куни ишлади. Ойлик нормасини бажармаган бирорта ҳам колхозчи бўлмади.

Механизаторлар ҳам бу илғор бригада ишига самарали ёрдам бердилар. 6 марта сифатли культивация ўтказилди. Чуқур эгат олиниб, суғориш ишлари ўз вақтида уюштирилди. Ҳозир бригаданинг ғўзалари очила бошлади.

Бригадада йиғим-теримга тайёргарлик ишлари ҳам қизғин бормоқда. Пахта қуритадиган хирмонлар тайёр қилиб қўйилди, пахта омборлари ремонт қилинмоқда. Бу йил бригаданинг 65 гектар ердаги ҳосили машина блан терилади. Ҳосили машина блан териладиган пайкаллар ажратиб қўйилган. Бу ерлардаги ғўзани чермов ўтдан сақлаш чоралари кўрилаётир.

— Ҳосилни машина блан териш, — дейди бригада бошлиғи Қодирпалвон,— меҳнатни тежайди. Биз бригадада машина блан пахта теришни намунали уюштирамиз.

Қодирполвон Хидиров бошлиқ 12-нчи бригаданинг пахтакорлари Пискент районидаги шароитида ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштириш мумкинлиги намуналарини кўрсатмоқда.

Ғўза парвариши ҳам, йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган

ТУЙТЕПА, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Ўртачирчиқ районидаги МТСларнинг механизаторлари пахтадан мўл ҳосил етиштиришда колхозчилар блан ҳамкорликда самарали меҳнат қилмоқдалар. Биринчи МТСда 28 универсальчининг ҳарбири 1000 гектардан ортиқ ердаги ғўзани парвариш қилиб берди. Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчиси ўртоқ Бойсар Йўлдошев 1,5 минг гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқарди.

Иккинчи МТСнинг Ильич номли колхозда ва Маленков номли колхозда хизмат қилаётган трактор бригадалари ҳам йиллик планларини ошириб бажардилар.

Шу кунларда ҳар иккила МТС паркида ҳам пахта териш машиналари ва кўсак чувиш машиналарини ремонт қилиш ва тайёрлаш ишлари қизғин бормоқда. Ўртачирчиқ механизаторлари машина блан пахта теришда ҳам ўтган йиллар давомида яхши тажриба ортдирганлар. Илғор механик-ҳайдовчилар «СХМ — 48» ва «СХМ — 48 М» маркали машиналар блан пахта теришни намунали уюштирган эдилар. Ўтган йил об-ҳаво ноқулай келди. Шунга қарамасдан механик-ҳайдовчи ўртоқ Ашуров ўз машинаси блан 73 тонна пахта териб берди. Максим Горький номли колхозда пахта терган Эшон Акбаров, Эргаш Абдураҳмонов, Ленин номли колхозда ишлаган Эрмат Мамақодиров ва бошқалар ҳам анча яхши кўрсатгичларга эришдилар.

Лекин ўтган йил машина блан пахта теришни уюштиришда бирқанча жиддий хато ва нуқсонларга ҳам йўл қўйилди. Айрим колхоз раҳбарлари пахта териш машиналарининг самарали ишлашига кўпинча халақит бердилар. Масалан, «Ленин йўли» колхози раисининг ўринбосари ўртоқ Избосаров, ҳосилот совети раиси Мусақуловлар машина блан пахта теришга жиддий э'тибор қилмадилар. Райондаги Каганович номли, Ленин номли колхозларда ҳам шундай аҳвол содир бўлди. Каганович номли колхоз раиси ўртоқ Власов пахтаси машина блан териладиган участкаларни тайёрлаш, ғўза баргини тўкиш соҳасидаги тадбирларни ўз вақтида амалга оширмади.

Ўтган йилдаги хатолар бу йил ҳам такрорланаётир. Пахтани машина блан теришга тайёргарлик жуда суст бормоқда. Масалан, Каганович номли колхозда ғўза баргларини тўкиш учун 20 тонна дори-вор ташиш керак. Шундан эндигина 9 тонна олинди, холос.

Колхозда ҳосили машина блан териладиган пайкалларни ажратиш ва ерлардаги ғўзани алоҳида парвариш қилиш чоралари кўрилмаётир. Иккинчи участкада пахтаси машина блан териладиган ғўзаларни ўт босиб кетган.

Колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Калонов «бу агрономларнинг иши» деб колхозчилар орасида пахтани машина блан териш юзасидан ҳечқандай оммавий-ташкилий ишлар олиб бормаётир. Шу вақтгача колхозчилар ўртасида бир марта ҳам машина блан пахта теришга оид суҳбат ёки лекция ўтказилмаган.

1-нчи МТС зонасидаги Ленин номли колхозда ҳам шундай ҳолни кўрамиз. Бу колхозда ишчи кучи кам. Демак, пахтани машина блан териш ҳал қилувчи роль ўйнаши керак. Шунга қарамай бу колхозда пахтани машина блан теришга ҳечқандай тайёргарлик кўрилмаётир. Ғўзалар ўз ҳолига ташлаб қўйилган, уларни ёввойи ўт босиб кетган. Ҳозиргача заҳарли моддалар ташиб олинмаган.

Ворошилов номли, Сталин номли, Карл Маркс номли колхозларда ҳам аҳвол шундай. Бу колхозларда заҳарли дориларнинг ярмиси ҳам ташиб олинмаган.

Сталин номли колхознинг айрим бригадаларида пахтаси машина блан теришга ажратилган далалардаги зарур ишлар тўхтатиб қўйилган. Ўртоқ Тожибой Ғойибов бошлиқ бригаданинг машина блан теришга ажратилган 28 гектар, ўртоқ Шокир Акимов бошлиқ бригаданинг 18 гектарли пайкалдаги ғўзасини ўт-печак босиб кетган.

2-нчи МТС зонасидаги Калинин номли колхозда ҳосили машина блан териладиган участкалардаги ғўзалар парваришига беларво қаралмоқда. Куйбишев номли колхозда ишчи кучининг камчилигидан жуда кўп шикоят қиладилар. Лекин пахтани машина блан териш учун тайёргарлик ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Колхознинг 6-нчи, 10-нчи бригадаларида ғўза сифатсиз парвариш қилинган. Кўп пайкалларда ғўзаларни ўт босиб кетган. Андреев номли, Энгельс номли колхозларда ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

Райондаги колхозларда йиғим-теримга тайёргарлик ишлари умуман суст бормоқда. 1-нчи МТС зонасидаги айрим колхозларда сушилкалар ремонти бошланмаган. Янги қурилаётган газ сушилкаларида ҳам иш секин бормоқда.

Юқорида айтиб ўтилганидек, районда ўсишдан орқада қолган ғўза кўп. Шунга қарамай кейинги кунларда хотиржамлик кайфияти ҳукм сураётир. Ғўза парвариши юзасидан белгиланган графиклар бажарилмаётир. Колхозчиларнинг бир қисми иккинчи даражали ишларга олинган. Максим Горький номли колхозда 600 кишидан атиги 350 га яқини далада ишламоқда. Шунинг учун бу колхозда ғўза парвариши юзасидан тузилган график август ойининг 20 куни давомида бирор кун ҳам бажарилгани йўқ. Колхоз раиси ўртоқ Каримжонов бунга асло парво қилмаётир.

Ўртачирчиқ район колхозларида пахтадан мўл ҳосил етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун ҳали анча иш қилиниши, ҳамма куч-имкониятлар дала ишларига сафарбар этилиши зарур. Бу ишлар пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўриш блан қаттиқ боғлаб олиб борилиши лозим.

Т. ОРИПОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Тошкент темир йўлининг Тошкент области бўйича етакчи касбдаги старший ва ўрта бошлиқлар составини орден ва медальлар блан мукофотлаш тўғрисида*)

Темир йўл транспортида кўп йил хизмат қилганликлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1949 йил 28 июльдаги Фармонига мувофиқ **мукофотлапсинлар.**

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН» МЕДАЛИ БЛАН

1. Александр Ильич **Авинов** — Молия бўлимининг поездлар контроль-ревизори.
2. Люкман Исхакович **Аввсов** — Урсатьевск йўл дистанциясининг бригада бошлиғи.
3. Александр Иванович **Алебастров** — Йўл хизматининг старший инженер-экономисти.
4. Раҳмат **Алишев** — Урсатьевск вагон участкасининг поезд-вагон мастери.
5. Татьяна Михайловна **Анисимова** — ма'мурий бўлимининг старший бухгалтери.
6. Алексей Дмитриевич **Бабенко** — Дарбоза станциясининг навбатчиси.
7. Петр Антонович **Баранов** — Урсатьевск парвоз депосининг машинисти.
8. Сергей Васильевич **Баранов** — йўл бошлиғининг ўринбосари.
9. Анфиса Леонтьевна **Баранова** — Чирчиқ-Горний станциясининг стрелкачиси.
10. Жапар **Барахов** — Жилға станциясининг бошлиғи.
11. Петр Яковлевич **Безбабнов** — Тошкент кондукторлар резервининг бош кондуктори.
12. Григорий Иванович **Белякович** — Тошкент алоқа дистанциясининг старший инженери.
13. Максим Никифорович **Богомолов** — Хилково станциясининг навбатчиси.
14. Михаил Александрович **Бокун** — ҳаракат хизматининг старший инженери.
15. Юрий Иосифович **Болдак** — локоматив хўжалиги хизмати тепловоз ремонт бўлимининг бошлиғи
16. Павел Михайлович **Борисов** — Тошкент алоқа дестанциясининг электромеханиги.
17. Владислав Иванович **Бочаров** — юк ташиш ишлари ва юк ташишни планлаш хизматининг инженери.
18. Василий Васильевич **Бочкарев** — Облиқ станциясининг бошлиғи.
19. Иван Андреевич **Брежнев** — Тошкент пассажир станцияси паровоз депосининг машинисти.
20. Николай Димитриевич **Бутирский** — Ўртаовул станциясининг навбатчиси.
21. Михаил Алексеевич **Веснин** — темир йўл Тошкент бўлимининг диспетчери-вагон тақсимловчиси.
22. Мария Ивановна **Виноградова** — Урсатьевск бўлимининг старший бухгалтери.
23. Борис Семенович **Волчек** — Урсатьевск паровоз депосининг бошлиғи.
24. Василий Филатович **Воронков** — Тошкент вагон участкасининг мастери.
25. Любовь Кириловна **Галушко** — юк ташиш ишлари ва юк ташишни планлаш хизматининг инженер-экономисти.
26. Иван Афанасьевич **Гиричев** — Урсатьевск йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
27. Георгий Владимирович **Гончаров** — Урсатьевск бўлими техника бюросининг бошлиғи.
28. Виктор Андреевич **Гончаров** — Тошкент вагон депосининг старший инженери.
29. Вера Ивановна **Грачева** — Тошкент йўл дистанциясининг техниги.
30. Агафия Сергеевна **Гуднина** — Урсатьевск ёқилғи складининг стрелкачиси.
31. Елизавета Петровна **Дарьякина** — Урсатьевск паровоз депосининг старший бухгалтери.
32. Андрей Ефимович **Дворянинов** — Тошкент товар станциясининг бош бухгалтери.
33. Шалкар **Жангиров** — Урсатьевск йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
34. Алексей Егорович **Димитриев** — Урсатьевск вагон депосининг мастери.
35. Иван Михайлович **Дробязко** — Урсатьевск йўл дистанциясининг бригада бошлиғи.
36. Сергей Семенович **Дубовицкий** — вагон хизматининг смена инженери.
37. Жўрабой **Душанов** — Кауфман станциясининг поезд тузувчиси.
38. Нурман **Дўсимбоев** — Урсатьевск йўл дистанциясининг бригада бошлиғи.
39. Яков Александрович **Елисеев** — темир йўл Тошкент бўлими пассажир бўлимининг ревизори.
40. Екатерина Сергеевна **Ермолаева** — вагон хизматининг инженер-экономисти.
41. Василий Андреевич **Ефанов** — Урсатьевск паровоз депосининг машинисти.
42. Федор Федорович **Жагулин** — Тошкент проводниклар резерви пассажир поездининг бошлиғи.
43. Василий Васильевич **Жданов** — темир йўл Тошкент бўлимининг тяга диспетчери.
44. Петр Степанович **Жигулин** — Урсатьевск поездларни тиклаш мастери.
45. Валентина Антоновна **Жирнова** — молия бўлимининг экономисти.
46. Сергей Романович **Заикин** — темир йўл Тошкент бўлимининг старший инженер-ревизори.
47. Асил **Зайниев** — Урсатьевск йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
48. Елена Николаевна **Захарчева** — Темир йўл бошқармасининг инспектори.
49. Петр Куприянович **Згадов** — Тошкент кондукторлар резервининг мудири.
50. Николай Степанович **Зорин** — моддий-техника та'минот хизматининг старший инспектори.
51. Иван Федотович **Зубанов** — молия бўлимининг поездларни контроль қилиш бўйича старший ревизори.
52. Мирзагул **Ибраев** — Тошкент пассажир паровоз депосининг машинисти.
53. Қурбонбой **Эгамназаров** — Урсатьевск кондукторлар резервининг бош кондуктори.
54. Аҳмад **Исмоилжонов** — Тошкент товар тепловоз депосининг машинисти.
55. А'зам **Эшонхўжаев** — Тошкент проводниклар резерви пассажир поездининг бошлиғи.
56. Геннадий Салимович **Кодиров** — темир йўл Тошкент бўлимининг старший инспектори.
57. Александр Петрович **Картунов** — юк ташиш ишлари ва юк ташишни планлаш хизматининг старший инженери.
58. Носир **Қаршиев** — Урсатьевск йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
59. Отажон **Қорахўжаев** — Тошкент йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
60. Сайфулла **Қосимов** — Урсатьевск паровоз депосининг машинисти.
61. Афанасий Петрович **Качесов** — Урсатьевск паровоз депосининг навбатчиси.
62. Алексей Иванович **Климов** — Тошкент товар станцияси поезд тузувчиси.
63. Василий Васильевич **Ковинев** — Сергели йўл дистанциясининг бригада бошлиғи.
64. Алексей Васильевич **Кокоровцев** — Тошкент кондукторлар резервининг бош кондуктори.
65. Степан Дмитриевич **Коленко** — Тошкент йўл дистанциясининг йўл назоратчиси.
66. Павел Семёнович **Колотилин** — Урсатьевск станциясининг навбатчиси.
67. Алексей Карпович **Попасенко** — Қизил тўқимачи станцияси товар конторасы филиалининг мудири.
68. Александр Алексеевич **Корнеев** — темир йўл Тошкент бўлимининг контора бошлиғи.
69. Петр Нестерович **Коротков** — Сергели станциясининг навбатчиси.
70. Илья Петрович **Кременцов** — Тошкент вагон участкасининг поезд-вагон мастери.
71. Михаил Федорович **Кримов** — Голодная степ станциясининг навбатчиси.
72. Александр Трофимович **Кудрин** — вагон хизмати бошлиғининг ўринбосари.
73. Федор Васильевич **Кудрявцев** — Урсатьевск паровоз депосининг машинисти.
74. Дмитрий Николаевич **Кузнецов** — Тошкент йўл дистанциясининг йўл бригада бошлиғи.
75. Константин Андреевич **Кукишев** — Тошкент товар тепловоз депосининг машинисти.

(ДАВОМИ БОР).

*) Боши «Тошкент ҳақиқати»нинг 21, 22 ва 25 август сонида босилган.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Кутубхона иши яхшилансин

Тошкент район, Қатортол қишлоқ советига қарашли «Сталинград» колхозида кутубхона бор. Бу кутубхона ташкил қилинганида колхозчилар ва мактаб ўқувчилари жуда хурсанд бўлган эдилар. Броқ сўнгги йилларда кутубхонанинг маданий хизмат кўрсатиши қишлоқ аҳолисининг талабига мутлақо жавоб бермаётир.

Аввало шуни айтиш керакки, кутубхонанинг китоб фонди янги чиққан адабиётлар блан изчил бойитилмаётир. Китобхон кутибхонадан истаган маҳалида марказий ва маҳаллий газета-журналларнинг янги сонларини топаолмайди. Кутубхонада рус ва ўзбек адабиёти классикларининг асарлари йўқ даражада, деса бўлади. Кутубхонада совет ёзувчиларининг асарлари ҳам жуда кам. Н. Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди» деган ажойиб романидан кутубхонада фақат бир нусхагина бор, холос. Бу китобни ўқиш орзусида бўлганлар эса, жуда кўп.

Кутубхона мудири Зайфулла Алихўжаев ўз вазифасига ниҳоятда мас'улиятсизлик блан қарамоқда. Кутубхонанинг очиқ туришидан ёпиқ бўлиши кўп. Сиз Алихўжаевдан «Кутубхонани қачон очасиз?» деб сўрасангиз, ҳар доим «Вақтим йўқ» деб жавоб беради. Кутубхонада китоб полкаси йўқ. Шунинг учун ҳам китоблар тартибсиз ҳолда уйилиб, чанг босиб ётипти.

Кутубхонада китобхонлар блан ҳечқандай оммавий ишлар олиб борилмайди. Бу ерда шу вақтга қадар бир марта ҳам китобхонлар конференцияси ўтказилмади. Кўчма кутубхона ташкил қилинмаган, дала шийпонларида колхозчиларга маданий хизмат кўрсатиш ҳам йўлга қўйилмаган.

Шуни ҳам айтиш керакки, кутубхона биноси талабга мутлақо жавоб бермайди. Китобхонларнинг ўтириши, ўқиши учун стол стуллар ҳам етишмайди. Колхоз кутубхонасидаги бундай ачинарли аҳволдан «Сталинград» колхози правлениесининг раиси М. Алимуҳамедов ва Қатортол қишлоқ советининг раиси М. Каримова ўртоқлар ҳам хабардор. Броқ улар нима учундир кутубхона ишини яхшилаш чораларини кўрмаётирлар. Қишлоқ китобхонлари кутубхона ишининг яхши йўлга қўйилишини талаб қилмоқдалар.

Т. ШОДИЕВ.

Босилмаган хабарлар изидан

Редакциямизга келган хатларнинг бирида Тошкент темир йўли Чиноз станциясидаги кассада сотилган билетлар блан пассажирларни вагонга киритилмаслиги, станцияда тартибсизлик ҳукм сураётгани ва кассир Мериннинг ярамас қилиқлари ҳамда станция бошлиғи ўртоқ Тўлаганов бу ёмон аҳволга бефарқ қараб келгани кўрсатилган эди. Редакция фактларни аниқлаш ва чора кўриш учун хатни Тошкент темир йўл бўлимига юборган эди.

Тошкент темир йўл бўлими бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Хотимскийнинг редакциямизга хабар қилишича текширишда хатда кўрсатилган фактлар тўғри чиққан. Кассир Мерин қатий огоҳлантирилган. Чиноз станция бошлиғи ўртоқ Тўлагановга станцияда тартиб ўрнатиш ва кассирларнинг иши устидан контрольликни кучайтириш тўғрисида алоҳида топшириқ берилган. Шунингдек, станция ишчи ва хизматчилари ўртасида маданий-оқартув ишларини яхшилаш тадбирлари кўрилган.

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ РУМИНИЯДА БЎЛИШИ

БУХАРЕСТ. 26 август (ТАСС). Совет ҳукумат делегациясининг а'золари — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг а'золигига кандидат, ВЦСПС раиси Н. М. Шверник ва Молдавия ССР Министрлар Советининг раиси Г. Я. Рудь Дунай дар'ёсига қурилган ва Руминиянинг Джурджу портини Болгариянинг Русе порти блан боғлаган дўстлик кўпригини кеча бориб кўрдилар. Совет ҳукумат делегациясининг а'золарига Руминия ишчи партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Георге Апостол, Министрлар совети раисининг биринчи ўринбосари Александру Могиорош ва Руминия ишчи партияси Марказий комитети Сиёсий бюросининг а'золигига кандидат Думитру Колиу ҳамроҳ бўлиб бордилар.

БУХАРЕСТ, 26 август (ТАСС). Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи Н. М. Шверник кеча Руминия Халқ Республикаси касаба союзлари раҳбар ходимларининг бир группаси блан — касаба союзлари марказий совети президиумининг а'золари ва касаба союзлари марказий комитетларининг раислари блан учрашди.

Касаба союзлари марказий советининг раиси Стелиан Морару Руминия касаба союзлари марказий советининг президиуми номидан Н. М. Шверникни табриклади. У ўзининг қисқача кириш нутқида Совет Иттифоқи касаба союзларининг румин касаба союзларига катта ёрдам кўрсатаётганлигини уқтириб ўтди.

Сўнгра Н. М. Шверник нутқ сўзлаб, румин касаба союзларига совет касаба союзларининг қизғин саломини топширди. У, СССР касаба союзлари тўплаган тажрибалар ҳақида гапирди, совет касаба союзларининг меҳнаткашлар маданиймаиший эҳтиёжларини қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари ҳақида, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва ҳукумат томонидан бутун совет халқи олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли амалга оширишда касаба союзлари ишининг янги шакллари ва методлари ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Мажлисга тўпланганлар Н. М. Шверникнинг нутқини жуда катта э'тибор бериб ва ғоят қизиқиб тингладилар.

Озодлик куни — 9 сентябрь муносабати блан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг чақириқлари

СОФИЯ, 25 август (ТАСС). Бугун газеталар халқ қўзғолони бўлган ва Болгария фашизмдан ҳамда империалистик асоратдан озод қилинган куннинг — 1944 йил 9 сентябрь кунининг 10 йиллиги муносабати блан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг чақириқларини босиб чиқардилар.

Халоскоримиз — улуғ Совет Иттифоқига қардошлик салом ва абадий миннатдорчилик! — дейилади чақириқларда, — Халоскор армия — енгилмас Совет Армиясига шон-шарафлар бўлсин! Асрлар бўйи яшасин ва тобора мустаҳкамлансин ҳамда яшнасин ҳаётбахш болгар-совет дўстлиги! Халқаро миқ'ёсдаги жанжалли масалаларни тинч йўл блан ҳал этиш учун, атом қуролини тақиқлаш учун, Европадаги барча халқларнинг коллектив хавфсизлигини та'минлаш учун курашда халқлар бирдамлиги мустаҳкамлансин, Улуғ Совет Иттифоқи бошлиқ тинчлик, демократия ва социализмнинг қудратли ва енгилмас лагери мустаҳкамлансин!

Болгария Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Болгария меҳнаткашларини Болгария Коммунистик партияси VI с'ездининг қарорларини амалга ошириш учун курашда Коммунистик партия ва халқ ҳукумати теварагига янада маҳкамроқ жипслашишга чақиради. БКП Марказий Комитети иккинчи бешйиллик планни тўла ва ошириб бажаришга, халқнинг моддий аҳволини ва маданий савиясини тубдан яхшилашга, ишчилар синфи блан меҳнаткаш деҳқонлар ўртасидаги иттифоқни мустаҳкамлашга, социализм қуришга чақиради.

Болгария Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Болгария меҳнаткашларини халқ хўжалигида янгидан-янги ғалабаларга эришишга чақиради.

Германия Демократик Республикаси президенти Вильгельм Пикнинг Франция президенти Рене Котига юборган мактуби

БЕРЛИН, 26 август. (ТАСС). АДН агентлиги Германия Демократик Республикасининг президенти Вильгельм Пик томонидан Франция президенти Рене Котига 23 августда юборилган мактуби текстини э'лон қилди.

Мактубда бундай дейилади:

Аденауэр ҳукуматининг агрессив кучлар та'сири блан ўтказилаётган ва Ғарбий Германияни қайтадан ҳарбийлаштиришга ва қасосчилик уруши очишга қаратилган сиёсати француз халқига немис халқининг ҳақиқий иродаси тўғрисида бутунлай нотўғри ва хатарли тасаввур туғдириши мумкинлиги ҳақида ғоят ташвишланиб, мен Германия Демократик Республикасининг президенти сифатида унинг тинчликсевар гражданлари номидан, шунингдек Ғарбий Германиядаги ва Ғарбий Берлиндаги тинчликсевар кишилар номидан сиз, Франция республикасининг президентига, ва бу блан Француз халқига қуйидаги мактуб блан мурожаат қиламан.

Немис халқи Аденауэрнинг қуролланиш ва ҳарбий тайёргарлик сиёсатига қарши бўлиб чиқмоқда. У уруш бўлишини эмас, балки француз халқи блан, шунингдек бошқа ҳамма халқлар блан ҳам тинч ва дўст бўлиб яшашни истайди.

Ҳар иккала халқ — немис ва француз халқлари Европада тинчликни та'минлашга баббаробар манфаатдордир. Европада тинчликни та'минлаш иккала давлатнинг манфаатларига мос келади. Европадаги барча давлатларнинг ҳақиқий хавфсизлигини та'минлайдиган йўл бор. Бу йўл коллектив хавфсизлик тўғрисида Умумевропа битими тузишдан иборат. Бундай битимда қатнашувчи халқларнинг ўзлари тинчлик ишини нақадар активлик блан ўз қўлларига олсалар бу йўлга шунчалик тез етиш мумкин бўлади.

Франция Жанва кенгашида Вьетнамда яраш битими тузишга қаратилган ҳаракатларда актив иштирок қилиш блан халқаро кескинликни юмшатиш ишига жиддий ҳисса қўшди. Тинчликсевар барча немислар номидан умид билдириб айтаманки, тинчликсевар француз халқининг вакиллари эндиликда Европада тинчликни та'минлашдек улуғ ишга ҳам ёрдам беражаклар.

Ма'лум Америка ва Ғарбий Германия милитаристлари томонидан Европа мудофаа бирлашмаси ва шу хилдаги ҳарбий пактлар ёрдами блан Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилаётганлиги Европада тинчлик иши учун энг катта хавфдир.

1954 йил 27 июньдан 29 июньгача Германия Демократик Республикасида ўтказилган халқ фикрини сўраш натижалари Германиянинг демократик ва тинчликсевар қисми Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартнома сингари шартномаларни ҳечқачон тан олмаслигини кўрсатди.

Ғарбий Германиянинг қайтадан ҳарбийлаштирилиши Германиянинг бирлигини тиклашга тўсқинлик қилади. Броқ, Германиянинг бирлигини демократик асосда тикламасдан туриб, Европада тинчликни жиддий равишда та'минлаш тўғрисида гапириш ҳам мумкин эмас. Шу сабабли Франция парламенти Европадаги ҳамма халқларнинг манфаатларини кўзлаганидек, француз ва немис халқлари тинчликсевар кучларининг манфаатларини ҳам кўзлаб, Бонн ва Париж шартномаларини ҳечқачон ратификация қилмайди деган умиддаман.

Мабодо, Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш йўли блан янги ғарбий герман вермахтининг провокацион милитаристик ҳаракатини заифлатиш мумкин деб ўйлайдиган французлар бор экан, улар катта ва ғоят хатарли хатога йўл қўймоқдалар. Бир вақтлар Веймар республикасида бўлганидек, ҳозир ҳам федерал республикадаги милитаристлар мудофаа ва тинчлик тўғрисида гапирадилару, аммо амалда янги қасосчилик уруши учун қуролланмоқдалар. Тарихнинг сабоғи шуки, герман милитаризми Франция учун катта хавфдир ва унинг тикланиши Францияни, Германияни ҳамда бошқа мамлакатларни жуда хатарли авантюрага тортади.

Агар Франция шу хавфни йўқотишга ёрдам бермоқчи бўлса, бунинг учун фақат битта йўл бор: Бонн ва Париж ҳарбий шартномаларини ратификация қилдирмаслик, бунинг ўрнига Бугун Германияда немис халқининг Француз халқи блан ва Европадаги бошқа ҳамма халқлар блан тотув бўлиб яшаши учун зарур негизларни вужудга келтиришга ёрдам бериш керак.

Мен ишонаманки, тинчликсевар Франция сулҳ шартномасини тезроқ тузиш тўғрисида немис халқининг талабини қўллаб-қувватлайди, чунки, бу нарса бирлашган ва тенгҳуқуқли Германиянинг тинч ва демократик йўлдан ривожланишини та'минлаган бўлур эди, бундай Германия Европадаги бошқа ҳамма давлатлар блан яхши қўшничилик муносабатларини боғлаган бўлур эди.

Франция ва Германия тинчликсевар кишилари ўртасида дўстона битимга келиш учун ҳамжиҳатлик ва ўзаро манфаатдорлик асосида иқтисодий ва маданий муносабатларни ривожлантириш катта аҳамиятга эга. Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартнома бундай муносабатларнинг ривожланишига тўсқинлик қилган бўлар эди, чунки, бу шартнома Германияни ҳам, Францияни ҳам миллий мустақилликдан маҳрум қилиб қўяди.

Мен Сиз, президент жанобларини ва француз халқини ишонтириб айтаманки, Германия Демократик Республикаси тинчликсевар Франция блан дўстлик ва тотувлик идеясини немис халқида ривожлантирмоқ учун ҳамма чораларни кўради. У, бутун Германияда тинчликсевар кучларнинг та'сирини кучайтиришга ҳартомонлама ёрдам беради, бу тинчликсевар кучлар та'сирининг ўсиши эса Ғарбий Германия милитаристларини Францияга сиёсий та'зйиқ ўтказиш ва янги қасосчилик урушини тайёрлаш имкониятларидан маҳрум қилади.

Француз халқининг иродаси

ПАРИЖ, 25 август. (ТАСС). Париж шартномаси юзасидан парламентда мунозара бошланадиган вақтнинг яқинлашиб келиши муносабати блан, «Европа армияси» ниқоби остида Ғарбий Германиянинг қуроллантирилишига қарши халқ ҳаракати Францияда ғоят катта кўлам олмоқда. Ҳукумат номига юборилаётган кўп телеграммаларда ва хатларда, Миллат мажлиси депутатлари ҳузурига боручи делегациялар орқали, митингларда, намойишларда ва йиғилишларда французлар Германиянинг ҳарбийлаштирилишига қарши норозилик билдирмоқдалар ва «Европа армияси» тўғрисидаги шартноманинг рад этилишини талаб қилмоқдалар.

«Юманите» газетасининг хабар беришича, ташқи ишлар министрлигининг чиновниги кеча Сена ва Уаза департаменти тинчлик тарафдорларининг делегациясини қабул қилганда, шу делегация Ғарбий Германияни қуроллантириш сиёсатининг амалга оширилишидан воз кечишни талаб этувчи 150-нчи делегация эканлигини айтган.

Бутун мамлакатда агрессив герман вермахтининг тикланишига қарши норозилик петициялари остига имзо тўпланмоқда. Биргина Буш-дю-Рон департаментининг ўзида бундай петицияларга аҳолидан 450 минг киши, шу жумладан 20 та бош маслаҳатчи ва 40 та муниципал маслаҳатчи ҳамда Миллат мажлисининг 9 депутати қўл қўйган.

Кўп депутатлар меҳнаткашлар делегацияларининг чақириғига жавобан Париж шартномасини рад этишга қат'ий қарор берганликларини та'кидламоқдалар. Деголльчи депутат Юэль (Юқори Марна департаментидан) Шомон шаҳри темир йўлчиларига бундай деган: «Протокол блан бўлсин ёки протоколсиз бўлсин, мен Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартномага қарши овоз бераман. Мен Совет Иттифоқининг кейинги таклифларини кўриб чиқиш зарур деган фикрга қўшиламан» (Германия масаласи юзасидан музокаралар олиб бориш тўғрисидаги таклифлар. — Ред.).

Радикал депутат Массо Қуйи Альп департаментидаги Динь шаҳри ишчиларининг делегациясини, мен Париж шартномасига қарши овоз бераман, деб ишонтирган. «Олти давлатдан иборат Европа, — деган у, — ақлсизлик бўлур эди».

Депутатлардан Пельтр (мустақил республикачи), Гислен (социалист), Дезарно (радикал) ва бошқалар ҳам шу хилда баёнотлар бердилар.

Франция хотин-қизлари союзи, унитар социалистик партия, запасдаги республикачи офицерлар ва унтер-офицерлар федерацияси, Франция республикачи ёшлар союзи ва бошқа кўпгина ташкилотлар Франциянинг собиқ гитлерчи босқинчилар блан ҳарбий иттифоқ тузишига қарши чиқдилар.

Бразилиядаги воқиалар

НЬЮ-ЙОРК, 25 август. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Рио-де-Жанейродан хабар беришича, Кафэ Фильо Бразилиянинг президенти лавозимини эгаллаган. У генерал Эдуардо Гомезни авиация министри қилиб тайинлаган. Генерал да Коста ҳарбий министр лавозимида қолган. Варгас ҳукуматининг бошқа ҳамма министрлари исте'фо берган.

Мухбир АҚШ элчихонаси олдида бўлиб ўтган намойиш ҳақида хабар беради. АҚШ элчихонасини қўшинлар қўриқламоқда. Қўшинлар ва полициячилар намойишчиларга қарши ўқ узганлар. Намойишчилар элчихона биносига тошлар отиб, теразаларни синдирганлар.

Порто-Алегреда ва Бело-Оризонтда намойишчилар америка консулхоналарига зарар етказганлар. Юнайтед Пресс агентлиги мухбирининг хабар беришича, Порто-Алегредаги намойишчилар ,бундан ташқари «Нейшнл Сити бэнк оф Нью-Йорк» банкининг филиали биносига бостириб кирганлар. Сан-Паулода намойишчилар Американинг «Юнайтед Стейто шу машинери корпорейшн» компаниясига қарашли бинога ҳужум қилганлар.

Юнайтед Пресс агентлиги мухбирининг хабар беришича, Порто-Алегреда бразилияли қўшинлар намойишчиларга қарата ўт очганлар. Натижада намойишчилардан уч киши ўлган ва 10 киши ярадор бўлган.

НЬЮ-ЙОРК, 25 август. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги Вашингтондаги мухбирининг хабар беришича, Вашингтоннинг расмий доираларида Бразилиянинг янги президенти Кафэ Фильони «кўпдан бери ўзини АҚШга дўст тутиб келган киши» деб ҳисобламоқдалар.

АВСТРИЯНИНГ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ФАШИСТИК ПРОПАГАНДА

ВЕНА, 24 август. (ТАСС). «Эстеррейхише фолькоштимме» газетасининг хабар беришича, маориф министрлигининг ма'қуллаши блан Австриядаги мактаб ўқучилари ўртасида фашистик идеяларни пропаганда қилучи ўқув қуроллари тарқатилмоқда. Германия тарихи юзасидан Ғарбий Германияда нашр этилган суратли дарсликда бу хил пропаганда айниқса сурбетлик блан олиб борилмоқда. Австрияга бу китоб жуда кўп келтирилган.

«Эстеррейхише фольксштимме» газетасининг ёзишича, бу «дарслик» да гитлерчиларни мақтайдиган суратлар чиқарилган. Суратлардан бирида машъум «антакоминтерн пакти» имзоланган пайт тасвирланган. Иккинчи бир жойда — Мюнхен конференциясининг сурати туширилган, шу блан бирга сурат тагидаги ёзувда бу конференция «тинчликни та'минлашга қаратилган» деб изоҳланади. Бу китобни тузучилар Европа халқларининг гитлерчилар армияси томонидан қулликка туширилишини «улуғ ғалаба» деб атайдилар.

Бирқанча суратларда ва уларга берилган изоҳларда Бонн канцлери Аденауэрнинг милитаристик сиёсати мақталади.

«Эстеррейхише фольксштимме» газетаси ички ишлар министридан Австрияда фашистик ўқув қуроллари тарқатишнинг дарҳол тақиқланишини талаб қилади.

Кипрда инглиз ҳарбий-ҳаво кучлари учун аэродром қурилмоқда

ЛОНДОН, 25 август (ТАСС). Рейтер агентлиги мухбирининг билдиришича, Никсапияда расмий равишда э'лон қилинганига кўра, яқин ўртада Акротирида, Лимасол ёнида (Кипрнинг ғарбижанубида) инглиз ҳарбий-ҳаво кучлари учун аэродром қурилабошланади. Аэродром қурилиши 1 миллион фунт стерлингга тушади.

Қурилиш ишлари бир йил ичида тугалланади, деб ўйлайдилар. Аэродром Ўрта Шарқдаги инглиз ҳарбий-ҳаво кучларининг асосий базаларидан бири бўлади.

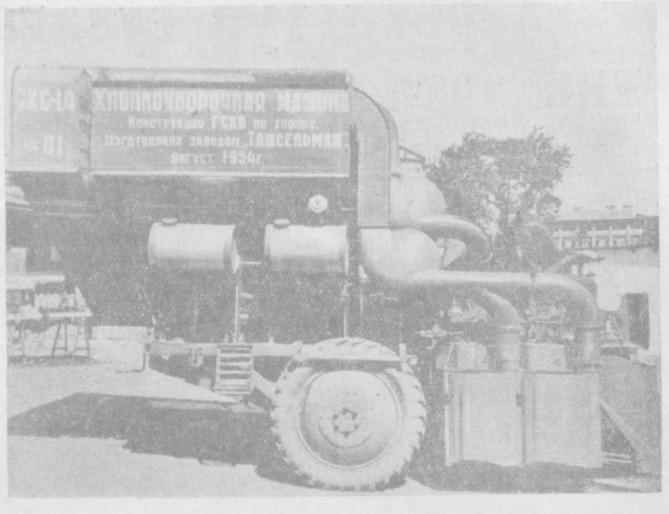

Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводининг коллективи пахтачилик юзасидан махсус давлат конструкторлик бюросининг лойиҳаси асосида «СХС—1,4» маркали янги пахта териш машинаси ишлаб чиқарабошлади. Суратда: «СХС—1,4 маркали янги пахта териш машинаси.

А. Аверьянов фотоси.

„Совет медицинаси юксак даражада тараққий этган“

Ҳинд профессорининг Ўзбекистонда бўлган вақтида олган таассуротлари

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига меҳмон бўлиб келган ҳинд педиатр-врачи, профессор Суджата Чаутҳури хоним Ўзбекистонга келиб кетди. У Ўзбекистонда шаҳар ва қишлоқ аҳолисига, айниқса болаларга медицина хизмати кўрсатишнинг қандай ташкил қилинганлигини бирнеча кун давомида ўрганди, саноат корхоналарининг, колхозларнинг ва маданий-оқартув муассасаларининг ишлари блан танишди.

Суджата Чаутҳури хоним ЎзТАГ мухбири блан суҳбатда бундай деди:

— СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва Ўзбекистан ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги менга Совет Ўзбекистонининг ҳаёти блан ҳартомонлама танишиш имкониятини берганликлари учун мен улардан жуда миннатдорман. Бу ерда кўрганларимнинг ҳаммаси менда катта таассурот қолдирди. Мен турли даволаниш муассасаларини кўздан кечирдим, кўпгина врачлар блан суҳбатлашдим ва яқин ўтмишдаги қолоқ мамлакат бўлган Ўзбекистонда ҳозирги вақтда Совет Иттифоқининг ҳамма жойларидагидек, медицинанинг юксак даражада тараққий этганлигини та'кидлаш блан ҳурсандман. Аҳолининг соғлиғини сақлаш соҳасидаги ишларнинг миқ'ёси, медицина муассасаларидан меҳнаткашлар кенг оммасининг фойдаланаолганлиги кишини қойил қилади. Совет врачларининг профилактикага ғоят катта э'тибор бераётганликларидан, касалликларнинг олдини олишни ўзларининг асосий вазифаси деб ҳисоблаганликларидан завқланмаслик мумкин эмас.

Ҳинд профессори қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш масаласига тўхталиб, бундай деди:

— Мен қишлоқ аҳолиси ўзларига зарур бўлган медицина ёрдамини, ҳатто энг мураккаб медицина ёрдамини ҳам шу жойнинг ўзида олиш имкониятига эга эканлигига яққол ишондим. А'ло даражада жиҳозланган касалхоналар, амбулаториялар ва туғруқхоналар уларга хизмат кўрсатмоқда, шуни ҳам айтиш керакки, бу медицина муассасалари намунали озодаликда сақланмоқда, уларда турли ихтисосдаги тажрибали врачлар ишламоқда.

Кўп вақтларда шаҳарлардаги профессорлар консультация учун қишлоқ касалхоналарига келадилар. Буларнинг ҳаммаси Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон қишлоқларида катта ўзгаришлар юз берганлигини яққол кўрсатиб туради.

— Мен педиатр-врач сифатида болаларнинг соғлиғини сақлаш соҳасидаги ишлар блан айниқса қизиқдим, — деди сўнгра Суджата Чаутҳури хоним. — Шуни айтишим керакки, Совет ҳукумати ва унинг маҳаллий органлари бу соҳада жуда катта муваффақиятларга эришганлар. Мен ажойиб болалар боғчаларини ва ясилиларини, болалар санаторийсини кўрдим, оналарга ёрдам кўрсатиш системаси блан танишдим ва Совет Иттифоқида болаларнинг соғлам, тетик бўлиб ўсишлари учун ҳамма ишлар қилинаётганлиги эндиликда менга равшан бўлиб қолди.

Суджата Чаутҳури хоним Ўзбекистон учун ва бошқа иттифоқчи республикалар учун врачлар тайёрлайдиган Молотов номидаги Тошкент медицина институтига юксак баҳо берди.

— Совет студентлари, — деди у, — чинакам мустаҳкам ва чуқур билим олиш учун уларга тўла шароит яратиб берилганлиги блан фахрлансалар бўлади. Медик-студентларнинг практика давридa шаҳар ва қишлоқлардаги даволаш муассасаларида ишлаётганликлари мақтовга сазовардир. Бу нарса уларга бўлажак врачлик фаолиятига энг яхши тайёрланиш учун имкон беради.

Ҳинд профессори институтга борганда олган ўз таассуротлари тўғрисида гапириб, студентларнинг анча қисмини қишлоқ мактабларида ўрта ма'лумот олган колхозчи болалари ташкил этганлигидан жуда қойил қолганлигини айтди.

— Институтга қабул имтиҳонлари вақтида қишлоқ ёшларининг шаҳар ёшлари блан конкурс қилаолганлиги факти, — деди у, — қишлоқ мактабларида дарс беришнинг юксак савияда эканлигини етарлик даражада ишонтирарли қилиб кўрсатади. Бу ҳол совет тузумининг ажойиб ютуқларидан биридир.

Суджата Чаутҳури хоним суҳбатнинг охирида қуйидагиларни айтди:

— Мен Ўзбекистонда бўлганимда ўзимни ватанимдагидек ҳис қилдим. Бунинг сабаби Ҳиндистон блан Ўзбекистоннинг об-ҳаво шароити ва ба'зи миллий урф-одатлари жиҳатидан бир-бирига яқин бўлганлигидагина эмас. Мен бу ерда даставвал шунинг учун ўзимни эркин ва қувноқ ҳис қилдимки, ўз теварагимда тинчликка астойдил интилаётган ва менинг халқимни дўст деб биладиган кишиларни кўриб турдим. Мен Ўзбекистондан жўнаб кетаётганимда ўзбек халқига энг яхши тилаклар билдиришни, халқларимиз ўртасидаги дўстлик бундан буён ҳам мустаҳкамланади ва ривожланади, деб ишонч изҳор қилишни истайман.

Суджата Чаутҳури хоним 26 августда самолётда Москвага учиб кетди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон рассомининг янги график асарлари

Украина ССР Давлат нашриёти Сталин мукофоти лауреати ёзучи Василий Григорьевич Яннинг «Чингизхон» романини украин тилида босиб чиқарди. Бу китобга Ўзбекистоннинг машҳур графикларидан М. Райх иллюстрациялар чизган. Китобда қора акварель блан ишланган 12 тасвирий графика бор.

Бу асарлар орасидаги Чингизхоннинг сур'ати, Кулон Хотун ўтовидаги эпизод каби расмлар авторнинг янги образлар яратишдаги қўлга киритган ёрқин муваффақиятларидандир.

М. Райхнинг «Чингизхон» романи асосида яратган иллюстрациялари рассомнинг совет ёзучиларининг Осиё ўтмишига бағишланган асарларига қилган иллюстрацияларининг бир қисмидир.

М. Райхнинг муваффақиятли чиққан асарларидан унинг Сталин мукофоти лауреати Мухтор Авезовнинг «Обой» романи асосида яратган иллюстрацияларини кўрсатиш мумкин. Бу иллюстрацилар «Обой» романининг 1952 йилда Украина Давлат адабиёт нашриётида босилган нашрига киритилган.

Ҳозир рассом шу нашриётнинг таклифига мувофиқ В. Яннинг «Ботий» романига иллюстрациялар чизиш устида ижодий иш олиб бормоқда.

МАКТАБ БИНОСИ КЕНГАЙТИРИЛДИ

Октябрь районининг Сағбон кўчасидаги Дмитров номли 24-нчи мактаб учун 1949 йили икки қаватли бино қурилган эди. Бу йил мактаб биноси кенгайтирилиб, уч қаватга айлантирилди.

Янгидан қурилаётган учинчи қаватга алоҳида хоналар, катта спорт зали, фан кабинетлари жойлашади. Қурилиш ишларининг асосий қисми тамомланди. Бинонинг учинчи қавати янги ўқув йили бошланишигача фойдаланишга топширилади.

БИЛДИРИШ

Тошкент область ижроия комитети шуни ма'лум қиладики, область ижроия комитетининг раиси ва унинг ўринбосари шахсий иш блан келган гражданларни иш кунлари соат 16 дан 17 гача (Навоий кўчаси, 69. Область ижроия комитети биноси, 3-нчи хона) қабул қиладилар.

Тошкент область ижроия комитети.

Тоғли районларда мевали дарахт ўстирилмоқда

Паркент районининг шарқи-жанубий томонидан Чатқол тоғ тизмаси кесиб ўтади. Неча-неча километрларга чўзилиб кетган бу тоғ ёнбағирлари бирнеча минг гектарни ташкил қилади. Илгари бу ерларда ҳечнарса ўстириб бўлмайди, деб ўйлар эдилар. Совет олимлари мичуринча агробиология фанига таяниб, сувсиз тоғли районларда ҳам мевали ва соя берувчи дарахтлар ўстириш мумкин деган фикрга келдилар. 1939 йилда Ўзбекистон Фанлар Комитети томонидан Паркент районида Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станцияси ташкил қилинди. Станция учун бирнеча гектар тоғли ер ажратиб берилди.

Тажриба станцияси коллективи ўз олдига тоғ ёнбағирларига турли хилдаги дарахтлар экиш йўли блан тупроқнинг ювилиб кетишининг олдини олиш ва у ерда ўсимлик ўстириш учун тупроқ қатламларини семиртиришни мақсад қилиб қўйди. Тоғли районларда дарахт ўстириш натижасида бу ерлардаги қурғоқчилик ва гармсел шамолларининг олди олинди, об-ҳаво шароити бирмунча ўзгарди, соя-салқин жойлар вужудга келди.

1941 йилда Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станциясининг коллективи 2 гектар ернинг 0,5 гектарига олма, 0,3 гектарига беҳи, 0,5 гектарга шафтоли, 0,5 гектарига олча ва гилос — ҳаммаси бўлиб 911 туп мевали дарахт ўтқазган эди. Бу дарахтлар ўтқазилаётганида, «Э, бекорга овора бўлаяпсизлар, тошшағаллар орасида ҳам дарахт ўсадими?» деган кишилар ҳам бўлган. Лекин станция директори Василий Сергеевич Ермолаев ва илмий ходимлар ўз тажрибаларининг албатта самарали натижа беришига қаттиқ ишонганлари ҳолда ҳаракат қилдилар. Чунки улар илғор совет агробиология фанининг эришган ютуқлари асосида иш олиб бормоқда эдилар. Улар тоғ ёнбағирларига бир текисда план блан ўтқазилган ёш кўчатларнинг тагидан ариқчалар очдилар. Бу ариқчаларга ёмғир, қор сувлари тўпланиб, дарахтларни суғориш имконияти туғилди. Ўтқазилган дарахтлар бир текисда ривожланабошлади. Мевали дарахтлар ўтқазилганидан сўнг бирнеча йил ўтгач, ҳаммаси ҳосил берабошлади. Шу кунларда 911 туп дарахтнинг ҳар биттасидан 25 килограммдан то 45 килограммгача мева ҳосили олинмоқда. Олинган ҳосил шаҳар меҳнаткашларига юборилмоқда. Шундай қилиб, Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станциясининг коллективи тоғли ерларда экин учун яроқсиз бўлган ерларга дарахтлар ўтқазиб, шамол, бўрон, қор ва ёмғирларни тўсиш, ернинг намини сақлаш ва унумдорлигини ошириш мумкин эканлигини исбот қилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станциясининг иши тўғрисида чиқарган махсус қарорида станция тажриба участкасининг майдони 1960 йилда 500 гектарга етказилиши кўзда тутилган эди. Бу қарор муддатидан илгари бажарилиб, тажриба станциясининг майдони 1954 йилда 1300 гектарга етказилди. Ҳозир станция коллективи 26 гектар суғорилмайдиган тоғли ерни дарахтзорга айлантирган. Бу ерда мевасиз дарахтлар — акация, терак, сосна, шумтолкаби дарахтлар ҳам ўстирилмоқда. Бу дарахтлардан қурилиш материаллари сифатида фойдаланиш мумкин бўлади. Тажриба станциясининг илмий ходимларидан И. Васильева, В. Савеч, Васильев каби ўртоқлар тоғли ерларда дарахтлар ўстириш соҳасида жиддий илмий-текшириш ишларини олиб бормоқдалар.

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий текшириш институти Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станцияси коллективининг сувсиз ерларда дарахтлар ўстириш юзасидан эришган муваффақиятлари натижаларини умумлаштириб, бу тажрибани Ўрта Осиёнинг тоғли районларида иш олиб бораётган бошқа тажриба станцияларига ҳам ёймоқда.

Республикамиз экономикасида пахта етиштириш асосий ўринни эгаллайди. Шунинг учун ҳам пахта майдонлари йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Ма'лумки, пахта ўстириш учун ҳарқандай дарахтдан холи бўлган яхлит ерлар керак. Лекин халқимизга мевали ва соя берадиган манзарали дарахтлар ҳам зарур. Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станцияси илмий ходимларининг кўпйиллик меҳнати орқасида эришган муваффақиятларини республикамизнинг бошқа тоғли районларида ҳам кенг қўлланиш — тоғли районларда мевали ва соя берувчи дарахтлар ўстириб, суғориладиган текис ерларни пахта учун бўшатиб беришга имконият туғдиради.

Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станциясига Тошкент шаҳридаги қишлоқ хўжалик техникуми ва бошқа олий ўқув юртларининг студентлари ишлабчиқариш практикасига келиб турадилар. Бу йил Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми ўрмон-мелиорация бўлимининг II курс студентлари тажриба станциясига келиб, иҳота линиялари орасини ишлаш, тупроқни емирилиб кетишига қарши кураш йўллари ва ўрмон зотлари блан танишдилар. Бу ерда Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университети биология факультетининг студентлари ва Киров районидаги 43-нчи ўрта мактабнинг ўқучилари ҳам бўлдилар. Улар, станция илмий ходимларининг материалистик назарияга асосланган мичуринча агробиология фани йўлидан бориб эришган муваффақиятларини зўр қизиқиш блан ўргандилар.

Ҳозир тажриба станцияси ходимлари дарахтларни ўтқазиш ва парвариш қилиш ишларини деярлик қўл кучи блан бажармоқдалар. Станция директори В. С. Ермолаевнинг айтишича, яқин келажакда дарахтларни ўтқазиш ва парвариш қилиш ишлари механизациялаштирилади.

Чатқол тоғ-мелиоратив тажриба станцияси коллективининг тоғли районларда дарахт ўстириш тажрибаси яхши натижалар бермоқда. Паркент районида 30 минг гектарга яқин экин экилмайдиган тоғли ерлар бор. Район раҳбарлари ва колхозларнинг правлениелари тажриба станцияси ишини кенг қўлланиб, бўш ётган тоғ ёнбағирларини мевазорга ва соя-салқин жойларга айлантириш чорасини кўришлари керак. Бу нарса район территориясидаги суғориладиган текис ерларни пахта ва бошқа экинларга бўшатиб бериш имкониятини беради.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VIII да **Нурхон.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кундуз), НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача), «ИСКРА» (кеч соат 9 гача), «ЎЗБЕКИСТОН» — **Хотин ер бўйлаб бормоқда.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун) — **Швед гугурти.**

«РОДИНА» — кечқурун **Узоқдаги ёр.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 да **Волга-Волга.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб **Содиқ дўстлар.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 10 да **Менинг кичик дўстим.**

«ИСКРА» — 3-нчи залда кундуз соат 4 —20 минутда **11-нчи кинотўплам — Дўстлик**, кеч соат 9 дан **Парм ибодатхонаси** (2-нчи серия).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «НАВОИЙ номли — **Хотин ер бўйлаб бормоқда.**

«ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли — **Швед гугурти.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Содиқ дўстлар**, кечқурун **Қувноқ мусобақалар.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р.07909 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1453. 3